

Hegedűs Zsolt

SVÉDCSAVAR

Előszó

Zita néni és Arnold történetei Stockholm külvárosában, egy rozoga VAX számítógépen születtek, és a HIX, azaz a Hollósi József által megalapított <http://www.hix.com> elektronikus újságjaiban jelentek meg 1993 és 1998 között. A leveleket 1994-ben Pataki István, majd 1995-ben Puskás Zoltán (peze) összegyűjtötte, és elektronikus úton elérhetővé tette. Az ékezetesítés és honlaposítás áldozatos munkáját Umann Kornél végezte.

Az Interneten szerzett barátaim – a névsor külön könyvet igényelne – biztatá-

sára, Tar Károly, Erdélyből áttelepült, író segítségével kiválógattam, átjavítottam, és kötetbe foglaltam a számomra kedves, „Zita néni” aláírással megjelent írásaimat.

A történetekben szereplők kitalált személyek, az esetleges hasonlóság a megtörtént eseményekkel a véletlen műve. Az írásaimmal kapcsolatos magánlevelezést megtartottam, ahogy számítógépes berkekben mondjuk: „elmenttettem”. Esős délutánokon előveszem és jólesően olvasgatom. Ilyenkor megint "Zitanéni" vagyok...

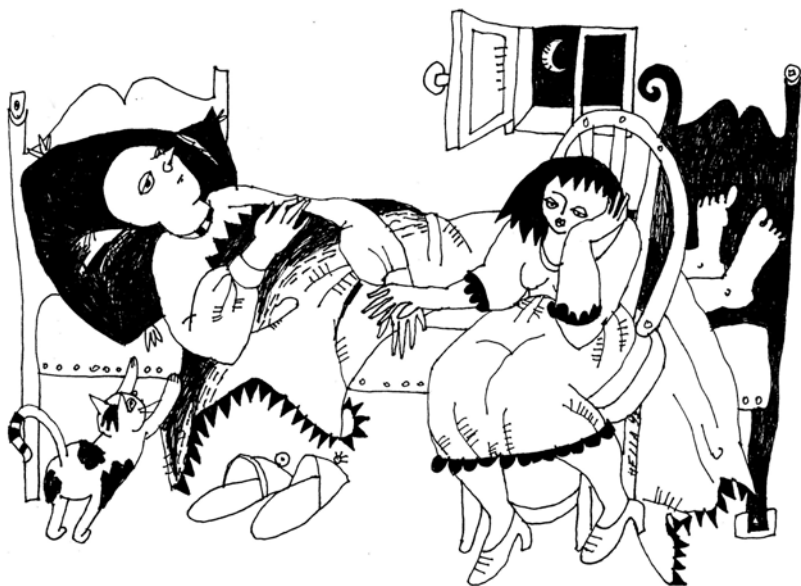

Hegedűs Zsolt

zitaneni@hungary.org

Zita néni*

Beteg a családfő

A mozgólépcső lassan vonszolja az egykedvűen bambuló, munkából hazatérőket. Két perc múlva indul a buszom. Erőtlén vagyok, gondolkozni sem tudok. Lemondóan pillantok az élelmiszerral zsúfolt kirakatok irányába. Arnold biztosan bevásárolt már, és finom vacsorával vár otthon.

A buszban az első sorba ülök, nem akarom hazáig a deprimált arcokat bámulni. Kanyargunk a sötétben, csak a megállóknál dereng némi fény. Érdekes, vannak napok, mint a mai is, amikor csak arra vágyok, hogy hazaérve végigdőlhessek az ágyon. Nem tudom, mi okozhatja, talán az időváltozás. Pedig most nem is változik, idestova két napja egyfolytában esik az eső. Megnyomom a leszállást jelző gombot, felhajtom a kapucnimat és kilépek a nedves sötétbe.

A lépcsőket mászom, de gondolatban már az ágyban fekszem. Nincs kedvem a kulcsosomó után kotorászni, nekitámaszkodom a csengő gombjának. Bentről láb-

dobogás hallatszik. Kisarnold nyit ajtót, szeméből aggodalom sugárzik. Maradék erőmmel rosszat sejtök, ami be is igazolódik. Az előszobából látom, hogy Arnold elnyúlva fekszik az ágyon. „Megelőztek!” - villan fel bennem a felismerés.

Jöttömmre kissé megemeli a fejét, majd visszajéti a párnára.

- Mi a baj, mi történt? - kérdezem megrémülve. A kezével int, erőlködve köszörüli a torkát.

- Ah, semmi komoly... Azt hiszem, a szívem. - Fájdalmas arccal tapogatja a bal oldalát, aztán hangja hirtelen határozottá válik.

- Nem akarom, hogy mentőt hívj!

Egy pillanatig nem tudom, mitévő legyek. A futó gyomorrontásokat leszámítva, Arnold évekre visszamenően nem volt beteg. Hanem az utóbbi hónapokban Arnold sokat vállalt magára, mind a munkahelyén, mind a háztartásban. Elszégyellem magam, ha arra gondolok, hogy talán az én kényelmességem is hozzájárult betegségéhez. Olyan magától értetődő volt a tiszta lakásba hazajönni, nem törődni a bevásárlással, meg a mosogatással.

- Csináljak egy teát? - jut eszembe. Meg sem várom a választ. Vízet eresztök a csorba bögrébe, beteszök egy percre a mikroba. Rövid keresgélés után a teát is megtalálom. A címke már rég leesett a zacskóról, minden esetre kamilla szaga van.

Segítök Arnoldnak felülni, vigyázva tartom a csuprot, amíg át nem veszi. Arca eltorzul az első korty után, de nem szól semmit. Kiissza az egészet.

- Köszönöm - rebegi. Óvatosan felkászálódik, átül a karosszékre. Az erőlködéstől szaporán veszi a levegőt, kezét a mellkasán nyugtatja.

Kapkodva vetök ágyat. Arnold büszkén hártja el a segítséget, sziszegve vetközik. Bekukkantök Kisarnoldhoz, eloltök az olvasólámpát. Ma kivételesen nem tiltakozök.

- Nincs semmi baj, apád holnapra rendbe jön - nyugtatök, mielőtt becsuknám magam mögött az ajtót. Szeretném hinni is ezt. A fürdőben eloltök a villanyt, aztán bebújök Arnold mellé.

- Holnap elmegyök az orvoshoz - töri meg a csendet.

- Elkísérlek. - Megkeresem a kezét a sötétben. Tényleg nagy baj lehet, ha elszánta rá magát.

- A bankkártyám kódját az Aranyember századik lapjánál találöd meg. - Szünetet tart. - Ha a fiúk hívnák teniszezni, mondd meg nekik, hogy mi a helyzet. Pedig a szombati meccstől függ minden.

- Az egészségeddel törődj, ne másokkal! - szorítök meg a kezét.

- Tudom, tudom... Nincsenek pótolhatatlan emberek - szakít meg. - Majd találunk valakit helyettesem.

Nem tudök elaludni. A ház előtt egyre ritkábban elhaladó autók fényét nézem a plafonon. Mennyire természetesnek és véglegesnek tartjuk, hogy a másik mindig ott van, mosolygósan, megbízhatóan. Lehet számítani rá, esőben és hóban. És

akkor egy nap minden megváltozik, tervek omlanak össze.

„Úristen! Hiszen holnap este utaznom kell! Egy hónapja szervezzük a kollegákkal ezt a „tanulmányi kirándulást”. Három nap szabadság, három gondtalan nap a havasokban...”

Elszégyellem magam önzésem határtalanságán. Még a gondolatát is elhessegetem annak, hogy ilyen állapotban magára hagyjam Arnoldot. Holnap betelefonálok, hogy családi problémám van. A jegyemet pedig adják oda valakinek. Csak ne annak a ronda Johanssonénak. Mindegy. A fontos Arnold egészsége. Remélhetőleg csak pihennie kell majd.

Végre alkalmam lesz törleszteni. Reggelit készítek, odateszem a kis, kerek asztalra az ágy mellé. Utána leülök az ágy szélére, fogom a kezét. Végre lesz időnk beszélgetni. Délután meg segíték Kisarnoldnak a házi feladatok megoldásában.

Ezentúl jobban fogunk ügyelni egymásra. Nem fogom hagyni, hogy egyedül takarítson, főzzön, mosson. Kisarnoldnak is megmondom, vigyázzon jobban az apjára. Ő már nagy, magasabb nálam is, igazán megértheti, hogy nem lehet az apját homokzsáknak használni. A múltkor, bakalódás közben eltörték azt a ronda kerámia szőnyegetet, amit anyósoméktől kaptunk.

- Most az egyszernem történt baj - mondtam a lihegő, megszeppent duhajoknak. - De legközelebb egymásban tesztek majd kárt. Akkor meg ne kerüljete a szemem elé! - Eleresztették a fülük mellett.

„És ha operálni kell?” - döbbenek rá. Összeszorítom a fogaimat, hallom hogy csikorognak. Kit is operáltak a múltkor? Hát persze, Magnust. Kívettek egy szép hosszú eret a lábából, három darabra vágták, és kicserélték velük a szívbe vezető rozsdás csöveket. Két hónap múlva Egyiptomba utazott! Tegnap találkoztam vele, nagy sporttáskát cipelt!

Lassan enged a szorítás a gyomromban. Nálunk a családban nem volt „szíves”. Annyit tudok róluk, hogy vidám emberek. A kórteremben általában többen vannak, az újonnan jöttet azonnal kezelésbe veszik: „Ne aggódjon, ha innen hazaengedik, még szexelni is fog. Persze csak az asszonnyal, mert az nem izgatja fel az embert...” Ezt Pali bácsitól tudom, Mancini néni férjétől, akít a römiasztal mellől vittek be a mentők a kórházba.

Nyugtalanul alszom, megváltás az ébresztőrádió recsegő hangja. Arnold valamivel jobban van. Csak akkor érez fájdalmat, ha mozognia kell. Előkeresem a háziorvosunk nevét, felhívom telefonon és bejelentkezünk.

Miután az összes formaságokat elintéztük, helyet foglalunk a váróteremben. Velünk szemben kövér, idős nő ül széttárt lábakkal. Harisnyátlan combjai fehéren világítanak.

- Ó, ne! Még ez is!? - nyögi Arnold, és egy pletykalapba menekíti tekintetét. A csinos orvosnő kétszer is szólítja, mire felocsúdik.

Arnold kihúzza magát, katonásan vetkőzik. A kétségbeesését mártírközönnyel váltja fel. Végigfekszik az ágyon, segít felerősíteni az elektródokat. Vezényszóra szuszog, ki és be, készségesen válaszol a kérdésekre. Szemmel láthatóan tér vissza bele

az élet.

- Felöltözhet. A pulzus és a vérnyomás normális. - Az orvosnő kiveszi a szetoszkópot a füléből.

- Semmi rendellenest nem észleltem, és látom, az EKG is jó. - Kisimítja a papírt. - Inkább azt hiszem, hogy beszorult egy ideg a bordák közé. Nem tett egy hirtelen mozdulatot?

- De... Igen... - köszörüli a torkát Arnold. - Mutattam egy cseles fogást a fiamnak. Át akartam dobni a fejemen, akkor éreztem egy nyilallást. Az emelés közben... Az lett volna?

Szótlatlanul keressük a kijáratot. Kint süt a nap, a tegnapi esőfoltok szemmel láthatóan zsugorodnak a parkoló aszfaltján. Sietnem kell, vonatom este indul, még be kell csomagolnom. Három nap szabadság! Finom reggeli, aztán irány a sífelvonó!

Arnold meg csak vásároljon be, főzze meg az ebédet és tanuljon Kisarnolddal! És ha marad még ereje, tőlem akár teniszezni is elmehet.

A diszkrét koldus

Ha a koldulás, vagy a kéregetés kerül szóba, rongyos cigányasszonyok, nyomorék kisgyerekek, csonkjaiukat felfedő, csorgó nyálú, mocskos szerencsétlenek jutnak eszembe, amint retkes kezüket nyújtogatják felém. Mindig sajnáltam őket, de valahogy nem éreztem át a helyzetüket. Olyan szegény nem lehet az ember, hogy egy darab szappanra ne tudna szert tenni. A görnyedt hátú, öreg szipirtyóra meg, aki kezében az örökös virágkosárral, óránként megjelent a vendéglőben, hogy ráerőszakolja az ott randevúzók párokra a méregdrága csokor ibolyát, valószínűleg kivoltam.

Egyszer minden összekuszálódott az életemben - ma úgy mondanám, mélyen magam alatt voltam -, éppen a Malomárok hídján jártam, amikor a szemem sarkából szegényes öltözetű, borotvátlan férfira lettem figyelmes. Megtorpantam, a pénztárcámért nyúlva visszafordultam.

- Köszönöm, nem... - rázta a fejét. - Magától nem - mondta, és felkapta a sapkáját a földről. Azóta nagyon ügyelek, hogy ne látsszék rajtam annyira a csalódás és a keserűség.

Skandináviában a kéregető áruját kínálja megvételre. Legyen az képeslap, téglala, galléra tűzhető művirág, cirkuszi mutatvány. Nem múlik el nap anélkül, hogy ne potyogtassanak a levélládánkba valamilyen adakozásra felszólító nyomtatványt. „Mentsük meg az őserdőt!”, „Ültessünk fát Afrikában!” A Greenpeace-től a Rákkutatást Támogató Alapig szinte mindenki próbára teszi lágyszívűségünket. A hozzájárulás összege a mellékelt befizetőlapon díszeleg, éppen csak alá kellene írni. Mivel nem vet fel a pénz - meg aztán, hogy is nézne ki a Szahara beerdősítése - szemrebbenés nélkül süllyesztem a felhívást a papírkosárba. Arnold nálam

finomabb lelkületű. Ha kezébe kerül egy kunyeráló nyomtatvány, sokáig elmereng felette, aztán összegyűri és megcélozza vele a papírkosarat. Lelkiismeretfurdalásán enyhít azzal, ha egyből beletalál.

Közönyünk könyörtelen falán egyetlen esetben sikerült rést találni: a szájjal és lábbal festők küldtek nagyon szép karácsonyi és húsvéti motívumokkal díszített üdvözlő lapokat. A befizetőlapról - igazán csekély összeget reméltek a küldeményért - kiderült, hogy amennyiben nem szándékozunk fizetni, megtarthatjuk ingyen, ők mindenképpen kellemes ünnepeket kívánnak. Ezzel az övön aluli csapással szemben tehetetlenek voltunk. Felkerültünk a listájukra. És ha már úgylis kifizetjük, akkor kár lenne kidobni az azóta menetrendszerűen érkező vaskos küldeményeket. Így aztán kénytelenek vagyunk tartani a kapcsolatot rokonainkkal.

A metró peronján amatőr zenészek próbálják megvámolni az utazóközönséget. Gyakori látvány, hogy a peronon népviseletbe burkolt, torzonborz előadóművész afrikai melódiákat ad elő tam-tam dobon. A metróra várakozók a két kijárat körül tömörülnek. Befut a szerelvény, az utasok egymás sarkára taposva igyekeznek beszállni. Cseberből vederbe kerülnek, mert a következő megállóban négy, gitárral felfegyverkezett *gaucho* ugrik be. Sietniük kell, két percük van a következő megállóig. Ez alatt még a pénzgyűjtésre is sort kell keríteniük. A távozásukat követő csendben a légy zümmögését is hallani lehet.

A T-centrálnál, a metró-csomópontnál teljes a hangzavar. A szakállas olasz a Marinát éneklí, a kopasz orosz operaáriákat ad elő. Emelettel feljebb foxtrottot játszik egy dixieland-együttes. Előttük a földön, nyitott hangszertokban érmék, elvélve egy-egy papírpénz. Minden szinten zeng minden. A felszínre jutva, az önműködő kapuknál az Üdvhadsereg egyenruhás matuzsálemi csörgetik perselyeiket. A Sergel téren magasztosan szálló égi malaszt üti meg az ember fület. Maria ül az orgonánál, a Messiást dicsőíti. Nem messze tőle, a tér közepén, egy kis ládán hófehérre festett arcú, ebonitbőrű srác szobrozik. Kinyújtott kezében konzervdoboz, minden fémes csörrenésre pozíciót változtat.

Az Óváros felé vezető sétáló utcán lehetetlen normálisan közlekedni. A földön hajcsatok, táskák és poszterek. Az egyik beugróban farmeres leány fehér, műanyag lapra lakkfestéket szór. Újságpapírral takarja le, ide-oda húzogatja, törölgeti. Keverednek a színek, alakul a fantasztikus minta. Az absztrakt festmény azonnal vevőre talál. A büszke tulajdonos óvatosan gusztálja az alkotást, miközben a leány már a következő lapra permetezi a festéket.

A királyi palota tövében öreg bűvész szórakoztatja a sétálókat. Rendkívül ügyes, jól játssza a részegét. Kendők bogozódnak, kötelek merevednek, ámulnak és derülnek az emberek. Az öreg mélyen meghajolva jelzi a produkció végét. Taps csattan, szétszéled a közönség. Gyéren cserdül a kalapban az aprópénz; hiába, recesszió van. Éhen nem fog halni, hiszen mindenkinek joga van az életminimumot biztosító szociális segélyre.

A Strömmen vizén hófehér hattyúpár lebeg. Tiszták, gondtalanok, mit sem

sejtenek a világ nyomoráról. Nekitámaszkodom a korlátnak, behunyt szemmel süttetem magam a nappal.

A flekkencsapda

- Mától fogva nem eszek húst! - jelenik meg Kisarnold a konyhaajtóban. - Nem akarom, hogy feleslegesen győzködjetek. Az állatok sajnálatra méltó társaink, ráadásul nem egészséges hússal táplálkozni. Purinok és trikinok, valamint kergekór bacilusok vannak benne!

- Mit mondjak? Hát, ez is egy vélemény... - köszörüli a torkát Arnold. - Mondd, nem tudnál holnapig várni az elhatározásoddal? Ez így egy kicsit hirtelen jött. Nem mondom, fontos az egészség, a tiszta lelkiismeret, csak hát az átállás sok problémával jár. Gondoltál arra, hogy mi lesz akkor, ha majd meghívnak vacsorára? Amíg a társaság a fönséges zamatokat élvezi, addig te főtt brokkolit fogsz rágcsálni?

- Manapság minden vendéglőben szolgálnak vegetáriánus menüvel is. Tészta, szója, zöldség ... - vonja meg a vállát Kisarnold. Doboos kólát vesz ki a hűtőből, és bevonul a szobájába.

- És tojást? Vagy talán azt sem fogsz enni? - nyomul utána Arnold. - Sajtot azért rakhatok a vajos kenyeredre, vagy tejterméket sem fogyasztasz majd, mint a vegánok?

Kisarnoldon a tanácsstalanság jelei mutatkoznak. Zavarában a távirányítóval pásztáz a csatornák között. Arnold valamivel nyugodtabban csukja rá az ajtót. Egy ideig matat még konyhában, aztán leül velem szemben a kanapéra.

- Csak így, egyből vegetáriánussá válni? És te egy szót sem szólsz? - néz rám szemrehányóan.

- Éppenséggel nem örülök. Elég az, ha te pánikba esel - vonom meg a vállam.

Nem mondom, engem sem ért kevésbé váratlanul a bejelentés, hiszen ha valaki igazán „húsos” a családban, akkor az Kisarnold. Arnold mindenevő, engem inkább a salátástálak és az édességek vonzanak.

- Te tudod, hogy ez mivel jár? Minden ételt megvizsgálni, a pincért kifaggatni... Karácsonykor főtt krumplit majszolni, míg a többiek, kihasználva a munkaadó bőkezűségét, a sonkaszeletekkel, húsgombócokkal, füstölt-pácolt lazacszeletekkel púposra rakott tányérokkal harmadszor fordulnak a roskadásig megrakott svédasztaltól! - Arnold beleborzong a gondolatba.

- Az a sok hús sem egészséges! - nyugtatom Arnold háborgó kedélyét. - Akárki is mondta, igaza volt, a fogainkkal ássuk a sírunkat. Ne felejtse, annak idején, a hús nélküli években mindent kipróbáltunk, a csalán fiatal hajtásaitól a pitypang leveléig... És lám, túléljük. Végül is a zöldségekben sok a vitamin... És mire lenne nagyobb szüksége a fejlődésben levő szervezetnek, mint a vitaminokra?

- Ha állandóan arra gondolsz, amit eszel, akkor hamarosan vitamin ABC és kalóriatáblázat fogja kitölteni az agyadat. - Arnold nem hagyja magát meggyőzni. - Mondd, hallottál te a makrobiótákról?

Bátortalanul bólintok, erre folytatja.

- A makrobióták a főtt gabonát, a magokat tartják a legmegfelelőbb ételnek, és főtt algákkal, babfélékkel és zöldséggel egészítik ki az étlapjukat. A lakto-ovo-vegetáriánusok ezekhez képest mérsékeltebbek, hiszen nemcsak zöldséget, hanem tojást és tejtermékeket is fogyasztanak. –

Elmosolyodik.

- Igaz is! A kolozsvári Főtéren volt egy vendéglő, a „lábas ház” mellett, Lakto-Vegetáriánus-nak hívták. Tejfölös-tehéntúrós puliszkát rendszeren csak ott tudtak csinálni.

- Azóta sokat változott a világ - sóhajtok, részben a felidézett emlék hatására. - A bicsérdisták a sírjukban foroghatnak, annyi ágazata van már az éhenhalással kacérokodásnak. Nézd meg a vegánokat, a totális vegetáriánusokat. Bördzsekit, gyapjúpulóvert nem viselnek, annyira szeretik az állatokat. Emellett nix nikotin, narkotika és alkohol. Ezt mellesleg csak helyeselni tudom.

- Egy frászt! Nem az állatokat szeretik, hanem a növényeket gyűlölik - vigyorg Arnold. - Egy graffitis könyvben olvastam - teszi hozzá. - Már csak az hiányzik, hogy valakinek az is az eszébe jusson!

- Azt is kitalálták már a frugivorok! - fagyasztom arcára a vigyort. - Meghagyják a növények jogát az élethez. Csak a termést fogyasztják: a diót, a gyümölcsöt és a gabonaféléket. Salátákban ők sem szűkölködnek, mert gyümölcsnek számít az ugorka, a paradicsom, a babfélék, a paprika, szóval azok a zöldségek, amelyek gyümölcsként nőnek.

- Azt is megmondanád, hogy ebédre mit készítek? - szakít félbe egy legyintéssel Arnold.

- Hallottad, mit mondott... Mindegy, csak ne legyen benne hús! - húzom Arnoldot. - Most törhetjük a fejünket, hogy mit főzzünk ebédre. Édesanyám mondogatta a szűkös időkben, hogy húsból bezzeg könnyű ebédet készíteni. Azt is mondta, hogy a szegénység nem szégyen, csak kényelmetlen. Aztán nekiállt és krumpliból vagy répából főzeléket készített, amit fintorogva piszkálgattunk.

- A halat nem is kérdeztem - int Arnold Kisarnold szobája felé. - De az sem lenne nagy vigasz. A csuka, a lazac és a pisztráng méregdrága. Kész anyagi csőd halat flekkenezni.

- Lehet zöldségből is flekkent készíteni - vizsgálalom. - A szója ismert húspótló. Hallottam, hogy még hamburgert is lehet hamisítani vele. A rántott padlizsán, a gomba, karfiol, a tök mind-mind kiváló csemege. Aztán ott van a számtalan tesztaféle - otthon laskának neveztük - amit cukorral, dióval, mákkal, ízzel lehet fogyasztani. Édesapám soha nem tudott betelni a diós laskával, minden áldott vasárnap azt kért ebédre. Gyulaféhérváron, a papoknál járt kollégiumba, és azok mindig kispórolták belőle a diót. Enyhén viszolyogva néztük, amint a világról

megfelelkezve lapátolta a cukros dióval vastagon beszórt laskát. Addig lélegzetet sem vett, amíg fényesre nem takarította a tányért.

- Ha nekik van igazuk, akkor meg, hogy a fenébe éltek meg az emberek a vitaminok felfedezése előtt?! - tér vissza az eredeti témához Arnold. - A homéroszi hősök túlnyomórészt húson, kenyéren és boron tengették az életüket, és a rómaiak orgiájából sem hiányoztak a lukulluszi falatok. Saláta nem szerepelt az étrendjükben, és mégis az erő, a szépség és az egészség példaképeivé váltak. Miért, hallottál te olyat, hogy római saláta? Vagy szerinted létezik akár egyetlen vegetáriánus bányász vagy öntőmunkás? - Kimeredt szemekkel mered rám. - Az állati táplálék hamarabb melegíti fel az emberi testet, mint a növényi eredetű. Ez közismert tény. Ezért is esznek északon több húst. Mi pedig északon élünk. És én igenis fázom néha.

- Tévedsz, találkoztam olyan fizikai munkással is, aki vegetáriánus volt!

Kivételesen nem az ellenkezés ösztöne váltja ki belőlem az emléket. Simon, intézetünk asztalosa, hosszú éveken át együtt ebédelt Demeterrel, a fűtővel. Az egyik nap Simon, a másik nap Demeter hozott otthonról, két kis lábosban szerény, de kalóriadús ebédet. A fásírozottak nagysága és száma, a kovászos ugorka vastagsága mind megmérték, úgy, hogy egyikük se érezhette magát megrövidítve. Gyakran sütöttek füstölt szalonna zsírában tükörtojást, amihez Simon felesége szállította a tormás, ecetes céklát. Egy szép nap aztán, Simon - mert éppen ő volt soron - ellentmondást nem tűrő hangon bejelentette, hogy továbbra is szívesen ebédel Demeterrel, de csak szigorúan vegetáriánus alapon. Demeter szó nélkül kanalazta a borsófőzeléket, csak komor tekintete árulta el, hogy gondolatai mesze járnak.

A hír hamar terjedt a műhelyben, hamarosan az egész intézet tudta, hogy másnap eldől: Demeter ezentúl egyedül ebédel, vagy Simon példáját követve vegetáriánussá válik.

- Amilyen anyagiának írtad le őket, az utóbbi valószínűbb - tippel Arnold.

- Másnap délben Demeter alaposan letisztított vaslapot helyezett az eredetileg a tepsinek tervezett állványra, és a legmagasabb fokozatra állította a gázégőt. Tarsolyából a habosra vert krumlipürével telt láboson kívül zsírpapírba bugyolált csomagot, fehér kenyeret, és zöldséget vett elő. A paradicsomot, hagymát és a paprikát apró szeletekre vágta, megsózta és jól összekavarta. A zsírpapírban, kétujjnyi vastagra vágott, alaposan fűszerezett hússzeleteket voltak. Egyenként beolajozta őket, és a felhevült lapra helyezte. A sercegő hang rést ütött az akaraterőn, a terjengő illat hullámokban mosta el a maradék ellenállást. És Simon, aki addig szó nélkül figyelemmel követte az eseményeket, megadóan tartotta a tányérját a fűszeres zsírtól csepegő szelet alá.

Arnold szája a füléig ér, felpattan a kanapéról. A konyhából pár perc múlva ínycsiklandozó illatok szivárognak ki.

Kisarnold előkerül a szobájából, lezökken a helyére. Lesütött tekintetét a tá-

nyérját félig eltakaró, zaftos karajra, a pürédomb közepén csillogó sültzsír tavacs-kára szegzi. Arnold szeszmentes sört bont, és a poharakba tölti. Kisarnold a csalamádét piszkálja a villájával, aztán nagyot sóhajt és nekilát az evésnek.

- Nem kell restellned, hiszen tudvalevő, hogy a jól átsült flekken a vegetáriánus legnagyobb öröme - emeli koccintásra a poharát Arnold. - Ezt egy svéd humoristától tudom. Ha nem vetted volna észre, gombával sütöttem ki - mutat a tányér szélére kipiszkált, üvegesre pirult maradékra.

Álom, álom...

Újabbán egy kis manóval beszélgetek álomban. Nem is az lep meg, hogy hüvelyknyi, zöld emberke telepszik a mellkasomra - tudatában vagyok, hogy álmodok -, hanem az, hogy reggel, felébredve, mindenre tisztán emlékszem.

Az első álom súlytalanságában lebegek, érzem látogatóm leheletfinom lépéseit. Alig lélegzem, nehogy elriasszam. Pedig nem félnék. Nyugodtan lépeget, bordáimat használja lépcsőnek. Szeretném megvakarni a csiklandós helyeket, de a kezem nem engedelmeskedik. Bocsánatkérően mosolyog, miközben helyet foglal egy kényelmes halmon.

- Miről akarsz beszélgetni? - teszi keresztbe a lábát. Hallom a hangom, amint zárt ajkam mögött felbugyog. Mintha csak hangosan gondolkodnék.

- A sértődékenységről. Mondd Manó, hogy van az, hogy akármit mondok, ellenérzést vált ki. Oda jutottam, hogy egyesek előtt még az időjárást sem merem kommentálni.

- Megint megsértődött anyósod? Vagy a szomszédasszony? A kollegád? - Mellényzsebéből apró szivart vesz elő, komótosan rágyújt. Füstbe burkolózva töpreng egy ideig. - Jó, akkor beszéljünk anyósodról.

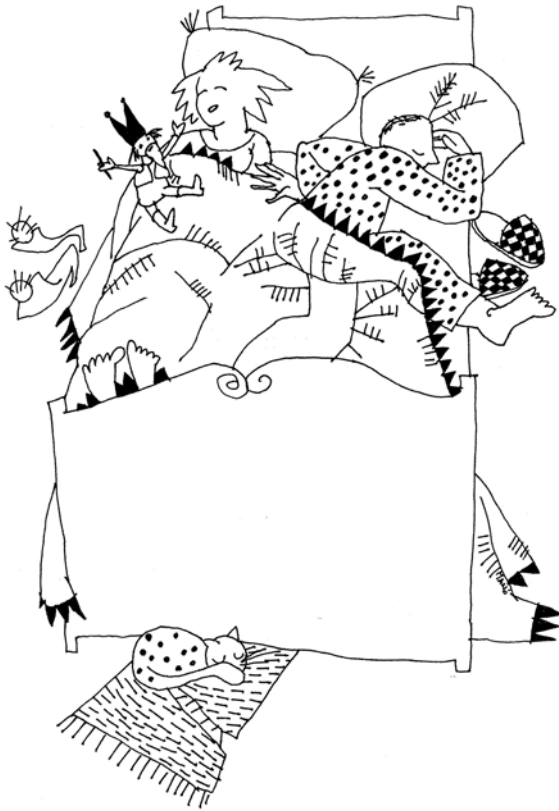
- Nem konkrét esetre utaltam az előbb. Inkább azt szeretném tudni, mivel ingerlem az embereket. Hiszen nincs bennem semmi rosszindulat. Vagy csak kevés. Szóval nem sok. Így jó?

- Jobban hangzik. - Mélyet lélegzik, mielőtt újra megszívna a szivarját. - Te akartad tudni: kioktatóan, fölényes biztossággal beszélsz velük.

- De hát csak a kérdéseikre válaszolok, segíteni próbálok nekik - hápogok. Érzem, hogy fogytán a levegő. - Tudod is te, mennyi utánajárás árán szerzem meg a szükséges információt, mellyel aztán „megsértem” őket? És mit kapok köszönet helyett? Legközelebb nem segíték senkinek!

A füstkarikákat bámulja, amelyeket időközben eregetett, aztán megvonja a vállát. - Nem fogod megállni. Bedölsz a cselnek: megkérnek, hogy segíts, mert azt remélik, hogy neked sem sikerül. Erre mindent megmozgatsz, hogy aztán eléjük terítsd a kész megoldást. Hogy is szoktad mondani?

- „Szót sem érdemel, egyszerű volt...” - motyogom. - De ezzel csak bagatellizálni akarom a hozzájárulásomat. Hogy ne érezzék lekötelezve magukat. Keresz-

tény logika.

- Mondd, te mindig ilyen naiv vagy? - Szomorúan néz, aztán a homlokához kap. - Sok Jókait olvastál fiatalokorodban! S ami még rosszabb, el is hitted, hogy az ügyes, az okos, a szorgalmas és a becsületes hős, az, aki mindenkinek segít - és akivel azonosultál - előbb-utóbb elnyeri méltó jutalmát! Ha mást nem, környezete elismerését. Röhög-nöm kell! - Rázkódik a nevetéstől, kalapját meg kell fognia. - Hát nem tudod, hogy a többséghez, az önző, szürke átlagemberhez igazodik minden?
- Hinni szeretnék benne - mentegetőzöm. - Igaznak kell lennie. Másként hogy lenne jobb az életünk?

Elfintorodik. - Mit gondolsz, mit érez a féllábú szerencsétlen, amikor elro-bogsz mellette az utcán? Hogy megszokta? Legfeljebb a gondolatot, hogy peches volt. Tízezerből egy, vagy kettő olyan, mint ő. Tegyük fel, hogy a többség féllábú, és csak néhányan kétlábúak! Na, mit gondolsz, mit csinálnának veletek?

- Csak tán nem vágnák le? - hallom a hangomat.

- De, bizony le - bólogat hevesen. - Levágnák a felesleges lábatokat!

Csendben meredünk egymásra. Hirtelen recsegés töri meg a csendet.

- Mi ez? - pattan fel ültéből.

- Semmi, semmi - nyugtatom meg. - Arnold az. Három óra, ilyenkor megy a klotyóra.

- Fél négy - helyesbít a manó. - Apro-pó: Te pisiltél már?

- Ismerem a viccet, próbálkozz valami mással!

- Kár. Szóval, hogy szavamat ne feledjem, közismert a tény, hogy mindig a többség akarata érvényesül, hozzájuk kell igazodni. Nézd meg a divatot, az egyenruhát, egyenlakást, egyenkocsit, egyenirigységet, egyenkárörömet. Figyelsz? Úgy tűnt, kinyitottad a szemedet.

- Figyelek, hogyne figyelnék! De nem ülnél egy kicsit arrább? Nyomod a májamat.

- A tegnap esti kiadós vacsora nyomja a májadat, nem én - zsörtölődik, miközben arrébb telepszik.

- Szóval azt akarod mondani, hogy a kevésbé tehetségesek, az izé... az átlagemberek, mivelhogy többségben vannak...

Elégedett arckifejezéssel bólogat. - Látom, megértettél. Anyagiak gyarapításában keresik a sikerélményt. Ház, autó, telek - ez aztán a boldog élet! - Ujját intően a magasba emeli. - A sok munka mellett még akad energiájuk, hogy kisebbségi érzéseiktől indítatva figyelemmel kísérik az őket lenéző, állandóan új, nehezen felfogható ötletekkel előhozakodó ősellenséget.

- Amennyiben engem az ősellenséghez sorolsz, hát tudd meg, hogy soha, de soha...

- Ezt mondod te - legyint a manó. - Voltál valaha is hátrányos helyzetben? Amikor nem értettél egy vak hangot abból, amit körülötted beszéltek? Igen? Na, és, mit éreztél? Persze, egy idő után megvilágosodott minden. De addig? Nap, mint nap átéltek ezt. Annyira érzékenyek lesznek, hogy egy idő múlva minden szavadtól megsértődnek. Adódjon az szellemi vagy fizikai hátrányból.

Hallgatunk.

- Mondasz valamit - töröm meg a csendet. - Nem vagyok elég figyelmes. Ott van például a főnököm. Hogy is mondjam... alacsony. Olyan másfél méteres. Erre fel, akárhányszor anekdotázunk, nekem folyton a törpe viccek jutnak eszembe. Hogy így a törpe, meg úgy a törpe. Mint amikor beszáll a pacák a liftbe, felmegy az ötödikre, onnan pedig gyalog folytatja... - Torkomon akad a szó. Manó szomorúan csóválja a fejét.

- Látod, látod? Még rám sem vagy tekintettel, pedig éppen erről beszélgettünk. Tudod is te, hogy milyen érzés mindig és mindenkire felnézni?

Sértődötten szedelőzködik. Nem merem marasztalni. Látván rémült arckifejezésemet, huncutul kacsint. - Csak tudnám már egyszer leküzdeni törpeségemből adódó kisebbségi komplexusomat! Mert az is igaz, hogy kettőn áll a vásár. Úgy ám.

Arnold hajol fölém, gyanakodva vizsgálgat. - Beszélteél álmodban. Mondd, fiatalabb, mint én?

Nagyot nyújtózom, hunyorgok a napfényben. - Fiatalabb is, szebb is...

Arnold lebiggyeszi az ajkát. - Szóval erotikus álmod volt. - Eltöpreng. - A minap azon filozofálgattam, hogy az intenzív házaseset egyik nagy hátránya az, hogy elmaradnak az erotikus álmok.

Nagyot sóhajt, ingatja borzos kobakját. Aztán hirtelen elhatározással ledobja magáról a pizsamáját, és üldözni kezd a paplan alatt.

Az utolsó férfi

- Rajtam aztán nem fognak meggazdagodni! - Arnold összegyűri a papírlapot, és megcélozza a papírkosarat. Csonttal, de beletalál.

- Ki akar rajtad meggazdagodni? - nézek fel az újságból.

- Valami biztosítótársaság csalogat előnyös feltételekkel. Életbiztosítást kötnének. - Felháborodott hangon folytatja. - Velem aztán nem! Makkegészséges vagyok!

Helyeslést vár, megkapja. Bevonulok a fürdőbe, sietnem kell, ma hamarabb indulok. Arnold az előszobában matat. Napok óta büzlik valami, a cipőket vizsgálja. - Biztos beleléptél valamibe - vetem oda, miközben kilibegek az ajtón.

Késő este érek haza. A máskor kihalt lépcsőházban izgatott beszéd hangjai. Az alattunk levő lakás ajtaja tárva-nyitva, a belátást egyenruhás hát zárja el. Elöttem egy hosszúkás, fekete műanyag zsákba bugyolált csomag fekszik. Átlépek rajta,

Tovább mászom a lépcsőket. A szemközti szomszédasszony a korláton áthalolva kémlel lefelé.

- Elvitték már?

Csodálkozó tekintetem elárul.

- Hát az alsó szomszédot, Olofot. A felesége telefonált Norvégiából, hogy nézék meg, mi van vele, mert napok óta nem válaszol a telefonhívásra. A rendőrség betörte az ajtót, és ott találták az ágyon. Azt mondják - fejével lefelé int -, legalább négy napja történhetett.

Nem találok a kulcslyukat, minden inamban remegek. Le sem veszem a kabátomat, levegő után kapkodva, ujjammal lefelé mutogatva rontok be a szobába. Arnold a fotelben terpeszkedik, a híradót nézi.

- Átléptem... átléptem a... hhhiiiiihhaaaa... át... léhép... tehem... - Időbe telik, amíg megnyugszom, és képes vagyok egy értelmes beszámolóra.

Arnold tágra nyitott szemmel hallgat, beleborzong a hallottakba. Kint ajtók csapódnak, begyül egy motor, zúgása távolodik. A folyosón megint csend honol.

- Szegény felesége. Oslóban van. - szólalok meg.

- Szegény Olof is, azért büzlött itt minden - ízetlenkedik Arnold. - A szellőztetőrendszeren keresztül szivárgott hozzánk a... -

Tekintetem megálljt parancsol. Arnold megvonja a vállát.

- Gondolhattam volna, miután minden cipő talpát megvizsgáltam, és semmi gyanúsat nem találtam.

- Én a feleségét sajnálom. Remélem, hogy Olofnak volt valamiféle életbiztosítása.

A nem épp lukulluszi étvágygal fogyasztott vacsora után, szótlánul fekszünk a sötétben. Az események hatása alatt nem tudok elaludni. Amióta itt lakunk - van jó öt éve -, ez a... harmadik, nem, a negyedik haláleset a lépcsőházban. A kutyás néni férje, aztán Bosse, ő nagyon öreg volt, meg az a hajlott hátú, vaksi bácsi. És most Olof, szegény mindig kérdezte, hogy mikor cserélem Mercedesre a biciklimet. Nem is volt öreg, Arnolddal egykorú lehetett, igaz, sokat ivott meg bagózott... Te jó ég! Mind férfiak, és ha jól meggondolom...

- Arnold! - rázom meg. - Arnold! Te vagy az utolsó férfi a lépcsőházban!

Az utcai lámpának a mennyezetről visszaverődő fényében meredünk egymásra.

Sorolom az eseteket, Arnold időnként bólint, vakarja a köldöke tájékát.

- Várjunk csak, kihagytad az öregasszonyt! - Az ujjával pattintgat. - Az öreg mamit, aki kiült májusban a teraszra, és a nyugágy vagy campingszék összecukódott. Szeptemberben találtak rá a múmiájára.

- Az a másik lépcsőházban történt. Hát nem érted? A MI lépcsőházunkban csak férfiak haltak meg az utóbbi időben. - Hogy megint nekem lett igazam, nyugodtan fordulok a fal felé.

Félálomban hallom, amint a papírkosárban turkál, simítja ki az összegyűrt papírokat.

Az utolsó gulyás

A svéd dolgozó hétköznapi társadalmi élete lényegében a löncsözésből és a kávézásból áll. Minden valamirevaló munkahelyen legalább egy ebédlőkonyha - *penry* - található, ahol az alkalmazottak elfogyaszthatják az ebédet, és naponta kétszer „fikázhatnak”.

A „fika” kávézást jelent. Nagy csuprokból hosszú lére eresztett, forró lötyyöt iszogatunk, és *bulle*-t rágcsálunk hozzá. A darázsfszerekhez hasonlít, íze pedig az egyhetes kenyérre emlékeztet. Születésnapokon és nyugdíjazáskor torta is kerül az asztalra. Elégedett mormogást és apró kis nyögéseket hallatva, sűrű fejbólogatások közepette kanalazzuk a tejszínhabba fullasztott kreációt.

Nem nagyon szoktunk beszélgetni, a löncs a hallgatás jegyében folyik. Az „evő svéd” kizárja a világot, csakis az ételre koncentrálnak. (Még mondja valaki azt, hogy „Magyar ember evés közben nem beszél!”)

Az ősze beálltát az asztal közepére helyezett gyertyák, és a csütörtöki hagyományos borsóleves, az *ärtsoppa* jelzi. Elkészítése nem igényel különösebb konyhaismereteket. A sárga borsószemeket minden előzetes áztatás nélkül beleszórják az enyhén sózott vízbe, és kockára vágott hagymával addig főzik, amíg a felismerhetetlenségig szétfő. Jobb helyeken oldalszalonnát vagy csülköt is tesznek bele, és szegfűszeggel fűszerezik.

A mélytányér szélére kent mustár csípős ízét, hajszálvékony sajszeletekkel

borított vajás kenyérrel enyhítem. Az asztal közepén sorakozó gyertyák lángjára szegzett, komor tekintettel kortyolom a jéghideg, „első osztályú” sört, amelyben csak gondos vegyelemzéssel lehetne kimutatni egy-két eltévedt alkoholemolekulát.

A professzor homlokán elsimulnak a ráncok, elégedetten néz körül. A délelőtti folyamán minden idegszálával arra összpontosított, hogy semmi se zavarja meg a nap fénypontját, a löncsöt. – Aha... – mondja szinte csak magának, aztán gondosan belesepri a morzsákat az asztalról a tányérjába, hátratulja a székét, az üres üveget a sarokban álló ládához viszi. Ténykedését csak egyféleképpen lehetett értelmezni: vége a löncsnek, ideje lesz dolgozni!

Kezemben a tányérral és az evőeszközökkel várakozom soromra a mosogatónál. Amióta a változatosság kedvéért gulyást főztem, a szárító fölé kiragasztott táblázaton, a *lunch* oszlop alatt nem szerepel dátum a nevem mellett...

A kollegák szapora bólogatással fogadták az ajánlatomat. A professzor közönyös tekintetét az északiak merev viselkedésének ismeretében, kis jóakarattal viharos helyeslésnek is lehetett volna értelmezni. Gunnar habozás nélkül magára vállalta a munka oroszlánrészét. Krumplit pucolt, vagdosta a húst, könnyezve aprította a hagymát. Amikor a húszliteres fazék tartalma rotyogni kezdett, a folyosó és a lépcsőház is megtelt a tubusból kinyomott gulyáspaszta illatával. Mivel a svéd munkahelyeken minden ajtó tárva nyitva, teljes belátást biztosítva a dolgozók tevékenységét kintről ellenőrizni kívánó hatóság számára, a részlegen nyugtalanság jelei kezdtek mutatkozni. Két kínai vendégkutató a harmadik emeletről jött fel kideríteni azt, hogy honnan származik a mennyei illat.

Egyedül a professzor maradt érzéketlen a duplaajtós, hang- és légszigetelt szobájában, ahol rossz nyelvek szerint emlékiratait pötyögteti. Amikor pontban tizenkettőkor előbújt a rejték helyéről, szinte elsodorták a *pentrybe* igyekvők.

Nem győzők csodálkozni azon, hogy újdonsült honfitársaim akármilyen újdonsággal is kínálják őket – ha nem is ingyen, de olcsón - olyan természetes magabiztossággal állnak neki az ennivaló elfogyasztásának, mintha régen elfelejtett kedvenc ételük ízére ismernének. Egyesek ugyan rejtett pillantást vetettek a vajtartó és a sajt üresen tátongó helyére, de a friss, fehér kenyér, kárpótolta a csalódásukat. Abból, hogy egyre többen álltak fel repetáért, arra következtettem, hogy ízlett nekik.

Magaretának eszébe jutott budapesti látogatása. Olof szorgalmasan bólogatva tercelt neki. Karin szóba hozta az esedékes karácsonyi vacsorát, amire hagyományosan a munkaadó hív meg. Kalle régi katona történetet elevenített fel. Nem ismertem szófukar kollegáimra.

Félelgykor a professzor megköszöri a torkát és néhány szóban megköszönte fáradozásomat.

- *Tack, tack* - mondta, és az ajtóból visszafordulva jelentőségteljes pillantást vetett ránk. De csak Ingvár pattant fel egy újabb üveg sörért.

A professzor kettőkor Kerstinért üzent, ám ezzel sem tudta elrontani hangulatunkat. Gunnar kipirulva magyarázott valamit Piának, aki halkán kacarászott.

Olof, arcán elégedett arckifejezéssel figyelte őket, közben a csonkig égő gyertyákat cserélte ki újakra.

Egy jó ebéddel még a legjobban menő országot is tönkre lehet tenni!

Bella

Anders és Eva fél éve költöztek be kétszobás lakásukba. Kis szobájukat kitölti az ágy. Szomorúan néznek a fényképezőgép lencséjébe. Helyzetük kilátástalan: szomszédaik feljelentették őket csendzavarásért, pontosabban a szeretkezésüket kísérő sikolyokért és dörmögésekért. Megpróbálták halkabban működni, de a szomszédokat ez is zavarta. A házigazda megelégedte a sorozatos feljelentéseket, és felmondott Anderséknek. Az ügy jogos elbírálás végett a helyi törvényszéken folytatódik.

A kérdéses ügyben megszólaltatott szomszédok a megpróbáltatásoktól elnyűtteknek, következtetésképpen kérlelhetetleneknek bizonyultak. Igaz, voltak olyanok is, akik a falak vastagságában rejlő hangszigetelési hiányosságokat is megpendítették. Az utóbbiak száma elenyészően csekély volt.

Ami egyeseknek szórakozás, az könnyen lehet zavaró tényező a környezetük számára. Nemrég olvastam, hogy a malmói temetőben a gyászolók inkább a szomszédos síron szolgáltatását nyújtó konzumhölgyre és kliensére figyeltek, mint a pap különös gonddal megírt búcsúztató beszédére. A rendőrségnek kellett a figyelmet elvonó tevékenységet üzöket eltávolítani a kegyelet birodalmából. Eljárást azonban csak akkor indíthatnának ellenük, ha a politikusok előbb büntethetőnek nyilvánítják a prostitúciót.

Ez az idő még távoli. Egyelőre nem tudják eldönteni azt, hogy az üzleti tevékenységben résztvevők közül melyik oldalt sújtja a törvény igazságos keze. Anynyi kiszivárgott, hogy a prostituáltakra kényszerkezelés, a klienseikre pénzbírság és nyilvános megszégyenítés várna. Igen ám, de az egyenlőség őshazájában az egyoldalú kriminalizálás szöges ellentétben állna az eddigi vívmányokkal. És miért ne hasonlíthatnánk össze az üzletszerű kéjelgést a társadalom más területein folyó prostitúcióval. Hogy mire gondolok? Arra, hogy létfenntartásunk érdekében nap, mint nap tehetségtelen, bunkó kollégákkal, valamint malacszemű főnökökkel kell heherésznünk.

„Akkor meg miért ne legyen boldog a ringyó? Azért a pénzért, amiért egy bolti pénztárosnő egy hónapig gürcöl - beleértve a kedves vevővel való időző társalgást is - csupán egy közepes forgalmú estét kell... Szinte azt írtam, hogy dolgoznia. Na és, ha megbetegszik!?! Miért, a hátgerincbántalmak vagy a köszvény talán nemesebb betegségek?”

A reggeli hírekben hallottam, hogy Andersék mégsem kerülnek az utcára. Egy padlásteri lakást utaltak ki nekik, ahol majd nyugodtan kinyilváníthatják izgalmas játékaikban lelt örömeiket.

Erről meg Pálfi Bella jut eszembe.

Pálfiék a szomszédunkban laktak. A feddhetetlen életű családot utcánkban egyértelmű tisztelet övezte. Pálfi bácsi református pap volt, Pálfi néninek mindenkihez volt egy jó szava. Négy lányukat megkülönböztetett figyelemmel nevelték. A nyúlánk Bella hamar kinőtt az utca kölykei közül. Neki volt először miniszoknyája, valamint udvarlója, nem is egy. Persze Pálfi bácsi mindig közbelépett, és Bella nem vonultathatta fel utcánkban a hódolóit. Ezért ért mindenkit meglepetésként a hír, hogy férjhez megy. Amíg az utca kölykei a ház előtt parkoló csillogó-villogó autót nézegették, a vezetője, egy jóképű külföldi diák, a családi tanács előtt tette tiszteletét.

Papp néni, aki az ablakban könyökölve élvezte nyugdíjas éveit, rajtaütésszerűen bekopogott Pálfiékhoz egy kis sütőporért. Lélegzetvisszafojtva vártuk az első, nemhivatalos híreket.

- Pálfiné sír, kétségbe van esve - suttofta Papp néni.

Amikor aztán a kölcsön mazsolát is beszerezte, a bemutatkozó látogatás eredményét is ismertethette a kint várakozó, türelmetlen szomszédokkal. - Bellának megbocsátottak, szent a béke! Bella még ma hazaköltözik, és a fiatal pár megkapja a padlásszobát.

A cukorkagyárban beindult az éjszakai váltás, málna-aroma terjengett a levegőben. A meleg nyári este nem sok izgalmat látszott tartogatni számunkra. Megfűrödve, vizes hajjal, kezemben szilvaízes kenyérral ültem a teraszon, ittam hozzá a sűrű, hideg bivalytejet. Édesanyám mellém telepedett és rágyújtott egy sima Kárpátira. A szomszédban a padlásszoba tárva nyílt ablakából fény áradt a tetőig érő meggyfa lombjára. A kertben sejtelmes árnyékok imbolyogtak, a kerítés tövében sündisznó motoszkált. Feri bácsi, az utca „tintása” is hazatért már a sarki kocsmából, éneklése egyre halkult.

A békés csendet egyszerre furcsa hangok törték meg: valami ütemesen, mind szaporábban és szaporábban nyikorgott. Rövidesen halk jajgatás vegyült a nyikorgásba, ami egyre erősödött. Édesanyám minden magyarázat nélkül beparancsolt a szobába, de oda is behallatszott az önfeledt nyüszítés. Régen csend honolt már a kertek fölött, mire sikerült elaludnom.

Másnap reggel későn ébredtem. A fényes autó már nem állt Pálfiék leredőnyözött ablakú háza előtt. Pappné is hiába csengetett a maradék sütőporral a kezében.

Ami pedig Anderséket illeti, elég egy kellemesen meleg nyári éjszaka, és nézhetnek megint lakás után.

Bölcsességfog

- Ezt bizony ki kell húzni! - egyenesedik ki Gunilla. - Legjobb, ha most neki-látunk, ugye? - Nem várja meg a válaszom, int a szőke kislánynak.

Előkerül a fecskendő. A tú hegyn egy csepp, ennél több gyöngyözik a homlo-

komon. Ajkamat lazán tartom, Gunilla szemüvegének tükrében látom kitágult orrcimpámat. Szemöldöke egy pillanatra összerándul, a tú utat talál a fog gyökere felé. Feszítést érzek az ínyemben, aztán csípős fájdalmat. Kapok a másik oldalra is. És még egyet kissé beljebb, a szájpadlásomba. Elégedetten néz rám. - Ezzel megvolnánk, maradj nyugodtan fekvé.

Mi mást tehetnék, fekszem a székben. Tehetetlennek, szerencsétlennek érzem magam. Persze jobb így, mint halasztani, tőprengéssel tönkretenni napjaimat. A bölcsességfögből nagy dolgot csinálnak errefelé, állítólag még akkor is kihúzzák, ha egészséges. Az enyém csupa lyuk, miniatűr amfiteátrum.

Nyelvemmel körülsimogatom a fogam, búcsúzik tőle. A szám széle elzsibbadt, az ínyem még nem. Kicsit resteltem, hogy nem készítettem fel az eseményre. Talán be lehetne tömni, csak még egyszer! Az a pici lyuk még nem ok egy ilyen drasztikus intézkedésre.

Az öreg Vass doktor bácsi is mindig csak fúrt egy kicsit, aztán tömött. Fúrt és tömött. GRRRRR-KRRRRRR-GRRRRRR. Aztán prrr-ta-ta-prrr-ta-ta. Leesett az ékszíj. Ha pedig húzni kellett, akkor meg finom habot spriccelt a számba: fagyasztott! Igaz, hogy azok tejfogak voltak, de mégis.

Gunilla közelebb húzza a székét, megnyugtatóan mosolyog. - Elzsibbadt? - A kis asztalkán nyugvó fogók, feszítővasak között válogat.

- Nem, még érzem - hebegem. Igyekszem meggyőző lenni, húzom az időt. Érzem a foghúsom, ahogy utolsó erejével az életbe kapaszkodik a halálraítélt.

Arnold, aki sok időt töltött különböző fogorvosi székekben, folyton azt állította, hogy számára mit sem ér az érzéstelenítő. Ami igaz, igaz: gyengék voltak a fájdalomcsillapítók...

Arnold egyszerre került sorra egy falfehér óriással, aki egyfolytában őt fixírozta, hogy erőt merítsen halált megvető magatartásából. Bekapták az injekciót, és várták a hatását. Arnold megemlítette a fogorvosnak, hogy ne törődjék azzal, ha esetleg ordítana. Húzzák csak, bátran!

Néhány perc elteltével elérkezettnek tartotta az időt: megkapaszkodott a karfában, és bólintott. A legerősebb fehérköpenyes vállalta a feladatot, a többiek körülállták a széket. Az orvos némi kísérletezés után levegőt vett, és minden figyelemzetés nélkül csavart egyet a fogón. Arnold felsikoltott, erre a segédek rávetették magukat. Az üvöltés hörgésbe csapott át.

A főhőher elégedetten nézegette a véres gyökeret a fogója végén. Az asszisztencia fejcsóválva indult oszlásnak, Arnold nagyot sóhajtva dőlt hátra a székben. Az óriás széke üresen tátongott, és a váróterem is kiürült...

Most már nincs apelláta. Igyekszem a mennyezetre koncentrálni. Szemem sarkából mégis látom a fogó éles, harapó pofáit. Arnold csípőfogójához hasonlít, amivel a szegek deszkából kiálló fejét szokta leharapni. - Lazán! Tartsd lazán! - hallom. - Így jó lesz. - Érzem a vasat a fogamon! Hideg! Álljon meg a menet! - GHHHRRREEEAAA... - próbálok felhívni magamra figyelmet. Valami recszen, nyelvemre törmelék hull. Ettől félttem.

A szőke kislány kipiszkálja a darabkákat. Gunilla közben már fogót cserélt, türelmetlenül várja, hogy sorra kerüljön. Kiszolgáltatottságom újra erőt vesz rajtam.

Az új fogó lényegesen kisebb, így Gunilla keze is befér a számba. A kis szőke rendületlenül szivattyúzza a nyálamat. Csinos... Máskülönben nem járna Arnold olyan gyakran ellenőrzésre.

A fogó már harmadszor csúszik le a csonkról. Gunilla sziszeg valamit a fogai között, a kis szőke eltáncol. Mögöttem van, mi lehet az, hogy nem láthatom? Véső! – villan belém. Amiről annyit mesélnek. Most eljött az én sorom is. Megfaragnak, világ csúfságára.

A mozdulatok hasonlítanak arra, amikor Arnold a festékesdoboz beragadt fedelét feszegeti. Kezdem megszokni az állandó recsegést, már csak az aggaszt, hogy mekkora lehet a kráter, ami marad utána. A kislány néha belenéz, szemében iszonyattal vegyül a borzalom. Biztos kezdő, nem látott még ilyet.

Gunilla már varrja a sebet. Ahogy új tűt fűz be, látom, hogy a köpenyén átüt az izzadság. Lassan emelkedik a szék, tévován lépkedek az ajtó felé. A kis szőke bátorítóan mosolyog, aztán már fordul is a következő páciens felé.

Kint vagyok az utcán, késő délután van, csendesen szemerkél az eső. Lassan bandukolok a megálló felé. Emberek sietnek el mellettem, gondtalannak tűnnek. Senki sem olyan szerencsétlen, mint én.

Ha a metróban velem szemben ülő fiatalember nem lett volna olyan piszokul jóképű, becsszóra hazáig duzzogtam volna.

Duna TV

Apukaék parabolaantennát vásároltak. Arnold jó hírrel fogad.

- Már fel is van szerelve. Bejön a Duna TV, csak a kép bolhás egy kicsit. A szerelő, valami arab pofa, úgy, ahogy beállította, és az után nyomtalanul eltűnt. Apuka megkért, próbáljunk meg javítani a vétel minőségén.

- Tehát Anyu végül is beleegyezett az antennavásárlásba. Eddig kidobott pénznek tartotta. - Anyósom néha engem is meglep váratlan húzásával.

- Beleegyezett, hogy kibéküljenek - vigyorog Arnold. - Véletlenül kizárta Apukát a teraszra. Rázták a szőnyeget a teraszon, és összekülönböztek valamin. Anyu sarkon fordult és otthagyta Apukát. A hidegre való tekintettel gondosan becsukta maga mögött a terasz ajtaját, és kivonult a konyhába zsörtölődni. Bekapcsolta a rádiót, jó hangosra állította, és nekiállt kemencét súrolni. Egyikük sem gondolt arra, hogy a teraszajtót biztonsági okokból csak bentről lehet nyitni-csukni. Apuka először megszeppenve kopogtatott, aztán halkán füttyült, és óvatosan kiáltozott. Az alsó szomszéd akkor ért haza, és készségesen sietett a segítségére. Csengetett és kopogtatott az ajtójukon, mindhiába. Anyu rendületlenül sikálta az elszenesedett ételmaradékokat. A fagyhalál gondolatával játszó Apukát Sanyi mentette meg. Véletlenül arra hajtott, és felfigyelt a teraszon vadul integető ismerős alakra. Otthoni jó szokás szerint addig dobálta kavicssal a konyhaablakot, amíg Anyu ki nem nézett rajta. Rád bízom, hogy képzeld el a továbbiakat. Több mint két hétig nem is szóltak egymáshoz.

- Szóval ezért nem voltak nálunk, az utóbbi időben? - Elkacagom magamat. - De hiszen ez zsarolás!

- Úgy is lehet értelmezni. A lényeg az, hogy Apuka megkapta azt, amire olyanira vágyott. Vasárnap estére meghívták Mancit néni, hogy együtt nézzék a műsort. Megpróbálok beállítani, hadd élvezzék a magyar szót.

Anyósomék tőlünk egy negyedóránnyira, kétemeletes panelház első emeletén laknak. A terasz korlátjára erősített parabola messziről világít. A tengelye vízszintes, az a kis fekete bigyó, ami a kozmoszt kellene fürkészsze, búsan kókad a három tartórúd találkozásánál.

- Fusimunka - sziszegi megvetően Arnold.

Apósom nyit ajtót. Cipőnket lerúgjuk az előszobában. Mancit néni a szobában anyósommal együtt nézi a Duna TV adását. A kép bolhás, de a hang tűrhető. Sanyi is előkerül a fürdőszobából. Kicsérélte a kiégett villanykörtét. Apósom mindenkinek talál munkát.

- Remélem, hogy legkésőbb nyolcra kész lesztek, - jegyzi meg anyósom - akkor kezdődik a film. Szeretnének megnézni. - Mancit néni harsányan helyesel.

A férfiak kivonulnak a teraszra. Arnold derékig áthajol a korláton, Sanyi aggodalmas tekintettel követi a műveleteket.

1982-ben, a spanyolországi foci VB nyarán elterjedt a hír, hogy a romániai televízió nem közvetíti a foci VB-t. Lázás rokon- és antennakutatás indult meg. A férfilakosság kivette a szabadságát, és elindult a szélrózsa minden irányába, felkeresni a határok mentén lakó, rég nem látott rokonát, iskola- vagy katonatársát. A népszerűség eloszlása szempontjából a VB két hete alatt gyűrűhöz hasonlíthatunk.

Az otthonmaradottakra az antennakutatás hárult. Az edényboltok pillanatok alatt kiürültek, a gyárakból eltűntek az alumínium lemezek és a rézcsövek. A háztetőkön, a kertekben, gondterhelt arcú embereket lehetett látni, amint vállukon óriási tákolmányokat cipelve meg-meg álltak, lassan fordultak, hogy aztán egy-egy távoli diadalordításra szoborrá meredjenek. Kiderült, hogy a város fölé magasló dombokon, és az állomásnál, a sínek mellett, jó időben egészen tűrhetően be lehet fogni a magyar tévét. Valaki azt mesélte, hogy száz kilométerrel délebbre, egy téesz szántóföldjén „bejött” neki a jugoszláv TV. Az agyontaposott termésért sokszoros árat kaptak a jegyszédővé vedlett földművesek, akiknek aztán az aratással sem kellett túl sokat bíbelődniük.

Kora délután megindult a vándorlás a Bükkbe, ahol az autók tetejére helyezett készülékeken néztük a mérkőzéseket. Előfordult, hogy százan is szorongtunk egy-egy készülék előtt. Az első sorban a tulajdonos és szűk baráti köre feszített. Mozdulni nem lehetett, mert valaki rögtön megjegyezte, hogy nem lát a kobakodtól. Százezer torokból tört fel az örömrivalgás minden gól után, mégpedig kétszer: először azok kurjongtak, akik egyenesben látták, másodszor azok, akik csak az ismétlést csípték el...

Villan a képernyő, pompás színekben megjelenik a bemondó. Hang is van, németül beszél.

- Nagyon jó! - kiáltja egyszerre Mancini néni és anyósom. - Hagyjátok így! - Arnoldék berontanak a szobába, sikerül tisztázniuk a félreértést. Sanyi nyomogatja a gombokat a távirányító keresőjén. A Dubai tévében lepedős arab a bemondó.

- Nahát, Dubai! Én azt hittem, hogy Dunát írt! - kacarászik Mancini néni.

- Hát nem egy arabtól vette Apuka a parabolát? - próbál szellemeskedni Arnold. Sport csatorna, aztán sisterség, és újra a német adás.

A fiúk bevonulnak a konyhába, komor arccal lapozgatják a kézikönyvet. Fel-nőtt emberek, nem látszik rajtuk a kétségbeesés, ösztönöm mégis azt súgja, hogy már csak a csodában reménykednek. Sanyi valami olyasmit motyog, hogy ki-egyezne abban, ha vissza tudnák állítani a készüléket az eredeti állapotba.

Arnoldék ingujjra vetkezve birkóznak az antennával. Egyszer a fogó csattan a ház előtti kövezeten, máskor egy anyacsavart kell egy félóráig keresni a tulipántövek között. A szél bele-beleerősít, nehéz tartani az irányt. Összeszorított foggal szerelnek, pásztáznak vakon a csatornák között.

Fél kilenckor magyar beszéd szűrődik elő a bolhák mögül. A fiúk megkönyebbülve gyözködik egymást a vétel minőségének javulásáról. Arnold meghúzza

a csavarokat a parabola nyelén. Végre leülünk a TV elé. Mancsi néni minden jelet hangosan kommentál. Kár, hogy apósom kissé türelmetlenebb a megszokott-nál...

Anyósom sült húst és almástésztát csomagol. Felerősítem a csomagot a biciklim csomagtartójára. Mancsi néni belekarol Sanyiba, gyalog indulnak haza. Apukáék az ablakból integetnek. Az antenna még szerencsétlenebbül néz ki, mint amikor jöttünk.

Kikanyarodunk az útra, az enyhe lejtőn egymás mellett gurulunk.

- Megéri próbálkozni - szólal meg Arnold. - Amikor Ámicinél laktunk, a Pata utcában, a legjobb minőségű képet akkor kaptuk, amikor a sógorom alatt beszakadt a csirkeól teteje.

Fülesegér

"Ha meghalnál, megkaphatja-e valaki a szívedet?" - Arnold megütközve mered a reggeli postával jött brosúra címlapjára. Olvasgatja, lapoz benne.

- Tudad-e, hogy csak azok jöhetnek szóba, akiket életük utolsó 24 órájában respirátorban kezeltek? Ja igen, szaruhártyát és szívbillentyűt merev hullától is lehet örökölni. - Elgondolkozva néz ki az esőtől torzító ablakon.

- Te mit válaszolsz nekik?

- Azt, hogy igen. Engem ugyan nem érdekel, hogy mi történik a halálom után. Ha már nem élek, miért ne segítenék az arra rászorulónak?

Arnold megborxad a gondolattól.

- Ott fekszem majd egy csomó cső és drót között, és ők csak arra várnak, hogy mikor húzzanak ki a konnektorból. Hogy a parciális reinkarnációról ne beszéljünk. Képzeld el egy szívtelen kutyát! Nem és nem! Magammal viszem a sírba a veséimet!

- Akkor nem írod alá és kész. Nem is tudtam, hogy ennyire érzékenyen érint az ilyesmi!

- Az élettapasztalatom miért nem kell? - dörmögi. - Vigyék azt! Nincs szükség rá, nincs piaca? - Félredobja a füzetecskét, kitergeti az újságot.

Vannak napok, amikor Arnold mindenben rosszat lát. Rendszerint esős időben szokott ilyen épületes beszélgetéseket kezdeményezni. Mivel fordított passzban vagyunk, ilyenkor türelmem végtelen.

- Na tessék, itt is szervek! Ez szerinted mi? - Ujjával a sarokban levő képre mutat: Egy egér hátán porcogóból növesztett emberi fül.

- Fülesegér - tolom el a kezét. - Tele volt a képével a TV, de te örökké a sportot nézed.

- Azt is mondták a TV-ben, hogy az egér nem feltétlenül szükséges a fül alá? Hogy hamarosan emberi szerveket gyártanak, megrendelésre? Csak be kell telefonálni cserealkatrészért: Tessék mondani, van-e raktáron bal mell, 85-ös melltartó-

hoz? Vagy szív, máj, avagy éppenséggel családi ékszer?

- Nem értem, miért vagy felháborodva. Gondold csak el, hány szerencsétlen égési sérültek van szüksége új bőrre. És hányan várnak szervátültetésre. Te ne tudnád, akinek két rokona is szárazelemmel működik? Mi kivétlenülót találsz abban, hogy becsapják a sejteket, higgyék azt, hogy a testben vannak és nem tápol-dattal teli lombikokban, és létrehozzák azt, amit létre kell, hogy hozzanak?

- Csak Jóska bácsinak van pacemakere. Hacsak nem a drága Mici nénéd kisült el-el-el-el-emeire céloztál. - Bocsánatkérően felemeli a kezét. - Alapjában véve nincs semmi kifogásom, csak azon akadtam fel, hogy kitolunk a természettel, amely ki tudja milyen újabb katasztrófával vagy kórral válaszol?!

- Már válaszolt a kergemarhákkal, úgyhogy nem kell aggódnod. Inkább azon csodálkozz, hogy ez a felfedezés is a véletlenül múltott: ha a kutató újszülött kisfi-át nem kurtítják meg ünnepélyes keretek között, akkor nem lett volna nyersanyag az első szövettényészethez. Lám, megoldódott a donáció problémája, nem húzzák ki a csöveket idő előtt!

- Engem már semmi sem lep meg - legyint megadóan. - Még az sem, ha legkö-zelebb egy csinos hölgy tíz másodperc alatt futja a százat. Az meg aztán pláne nem, ha kiderül róla, hogy nem is hölgy. Semmi sem az, aminek kinéz - emeli fel az ujját, ami nála a felindultság jele. - Tegnap telefont akartam venni. Bemegyek az üzletbe: a polcokon autó, cipő, béka, hamburger. Ja, volt egy telefon is, de ki-derült, hogy persely. Persely, ami telefonnak néz ki! - hadonászik. - Gyertyák, amelyek nemcsak formájukban férfiatlanok, hanem levendula, nárcisz illatúak is. Cserepes növények, melyek művirágoknak néznek ki, de mégis valódiak. A maxi mellekben több a szilícium, mint a fehérje meg a zsír.

- Miért bánt ez téged? - vonok vállat. - Nekem kimondottan jobban ízlik a gyümölcsízű tea, vagy a koffeinmentes kávé. Neked is azt kellene innod, akkor nem lennél ennyire ingerlékeny.

- Régen legalább tudtad, hogy napbarnított kollegád szízes közben vagy a ten-geren barnult le - folytatja a méltatlankodást. - Erre, tessék, ma elég egy kvarc-lámpát venni, és máris megvan a csokoládébarna, egészséges külső.

- Szerintem, jól van ez így, ahogy van. Szeretkezhetünk anélkül, hogy gyere-künk lenne, vagy lehetünk ok nélkül boldogok: elég egy fehér tablettát lenyel-nünk, vagy felöntenünk a garatra. Jó, jó, persze az is igaz, hogy dolgozhatunk anélkül, hogy valamit is termelnénk, vagy akár a legkisebb hasznot hoznánk, és közben dagadó izmokat fejleszthetünk, amelyekkel olyan gépeket hozunk moz-gásba, amelyeket kizárólag arra terveztek, hogy megmozgassák őket.

- Lebiciklizhetsz tíz kilométert, elfuthatsz a szomszéd városig, anélkül, hogy kimozdulnál a lakásod pincéjéből - bólogat Arnold. Kezdünk közös nevezőre jut-ni.

A tolófájdalmak már hárompercenként jelentkezhethetnek, mert nagyot sóhajtva kászálódik.

- Csak az illúziók számítanak. Erre mi, csak azért is, kitartóan keressük a valódit. - Újsággal a hóna alatt visszafordul a fürdőszoba ajtajából: - Addig is, amíg megtaláljuk, elégedjünk meg az élet apró örömeivel.

Házibor

Svédországban pálinkát főzni törvénybe ütköző cselekedet, de a bor és a sör házi előállításának rugalmas korlátot szab a "szigorúan a saját szükséglet kielégítésére" kitétel. Bort készítenek importált szőlőből, gyümölcsből, mazsolából és pityangvirágból. A kereskedelemben kapható „gyorsbor” egyfajta koncentrált szőlőlé. Csak vizet kell hozzátölteni, kevés szárított *Turbo* élesztőt szórni bele, és pár nap múlva kész a silány minőségű, de olcsó itóka. Ahogy nagybátyám mondta: „Nincs rossz bor, csak kevés bor!”

Kolozsváron, a nyolcvanas évek elején Arnold nagynénjénél, Ámicinál laktunk, s Arnold nagy szakértelemre tett szert a virág- és gyümölcsborok terén. Az egyik nyáron ötven liter bodzavirágborot készített. Darabokra vágott, kifacsart citrommal és citromsóval pótolta a hiányzó savasságot, és odáig volt a büszkeségtől, ha valamelyik, kóstolóra meghívott vendégünk rizlingre tippelt.

Az aranyárga bodzabor, a könnyen romló almabor, az orvosság ízű hecserlibor, a rubinszínű kökénybor és a vérvörös ribizlibor egyben hasonlítottak egymásra: sohasem sikerült eleget készítenie belőlük. Ámici kertjében, a kerítés mellett sorakozó, tíz feketeribizli bokr terméséből is mind-mind bor lett. Arnold szakértelemmel mosta ki az erjesztéshez a demizsont, préselt, kevert, adagolta a cukrot, majd helyére dugta az üvegektyogót. Pár nap múlva megjelent az első bugyborék, hogy aztán heteken keresztül szakadatlanul pöfögjön. Ámici rosszálló pillantásokkal kísérte Arnold működését. Szólni azért nem szólt, mert ő is kapott a termékből. Azzal kínálta a sürgönyös postást és a kéményseprőt.

Ámici leánya, Etelka, egy eseménytelennek ígérkező vasárnap reggel rukkolt ki a hírrel.

- Délután eljegyezzük egymást Mihállyal.

- Mikor? Hol? - Ámici ezúttal hamarabb kérdezett, mint ellenkezett.

- Itt. Hol máshol? - mutatott körbe a lakásban Etelka. - Nem kell nagy felhajtást csinálni, mert csak Mihály szüleit hívtuk meg - közölte ellentmondást nem tűrő hangon. - Ti is hivatalosak vagytok - fordult felénk. - Arra kérlek - nézett sokatmondóan Arnold szemébe - hogy próbáld fékezni magad. Mihály apukája nem értékeli az ízetlen szellemeskedést.

A meglepetésből felocsúdva, hárman hatfelé futottunk az ebédhez szükséges dolgokat beszerezni. Amíg a szobában takarítottam, addig Ámici a fagyasztót pakolta ki, Arnold hol tojásért, tejfölért és zöldségért, hol pedig sörért loholt.

A vendégek érkezése előtt egy órával kiderült, hogy megbirkóztunk a lehető-

len feladattal. A töltött tojások készen sorakoztak az aranyszegélyű porcelán tálban, a cubákok és a karaj nyakig süllyedtek a rőt zsírban.

- Arnold csak tíz üveg sört tudott szerezni az állomási vendéglőből - mondtam Ámicinek.

- Akkor ti majd bort kértek - döntötte el Ámici. - Húzz le belőle egy literes üvegbe! - intett a ribizliboros demizson felé.

Alighogy Ámici átöltözött, megérkezett Mihály a szüleivel. Apja a rekkenő hőség ellenére fekete ünneplőt viselt, kopasz fején gyöngyözött a verejték. Domináns egyén benyomását keltette, olyanét, aki tudatában van a helyzet jelentőségének. Felesége fél méterrel lemaradva követte, meghúzódott az árnyékában.

Asztalhoz ültünk és szilvapálinkával koccintottunk. A hangulatot feloldandó, Arnold elsütött egy esküvő-viccet. Az apuka zavartan köhintett, felesége udvariasan mosolygott. Etelka szúrós pillantását nem lehetett félreérteni, úgyhogy Arnold időlegesen felhagyott a társalgással.

A töltött tojást ketten szolgáltuk fel Ámicivel. A párás sörösüvegeket Arnold nyitogatta. - Mi inkább bort innánk - vetettem jelentőségteljes pillantást Arnoldra. Ámici készségesen felénk nyújtotta az üveget, de az kicsúszott a kezéből és keményen zötygött az asztalon. A dugó kirepült, a rózsaszínű hab félméteres oszlopban buzgott elő. Ámici villámgyorsan az üveg után nyúlt, elkapta a nyakát és hüvelykujjával elzárta az üveg száját. Azon nyomban feltalálta a festékszórót. Hol az egyik, hol a másik oldalon ülőket vette tűz alá.

Az anyuka blúza pillanatok alatt bevörösödött, az apuka úgy nézett ki, mint egy tömeggyilkos munka közben. Tar fején erekre gyűlő bor a tányérjába csöpögött és absztrakt mintákat rajzolt a majonézre.

- Mert nektek bor kellett! - sziszegte Etelka Arnoldnak, miközben az asztalon áthajolva az üveg után kapkodott. Ezzel annyit ért el, hogy Mihály és Arnold részét felfogta.

Ámici sopánkodva terelte a vendégeket a fürdőszobába, ahol Etelka már megengedte a melegvizes csapot.

- Kár, hogy nem a fürdőszobában terítettünk - szólalt meg halkán Arnold.

Hölgyválasz

- Sehogy sem sikerül megismerkednem egy valamirevaló svéd nővel! - lötyögteti meg Sanyi a poharában a bort. - Pedig azzal a szent meggyőződéssel jöttem ide, hogy le fogják rángatni rólam a nadrágot! Erre fel itt ülök, és untatlak a süket dumámmal.

- Úgy, ahogy mondd - bólogat faképpel Arnold. A konyhában ülünk, pátogatott kukoricát rágcسالunk. - Egy ötvenéves kolhozigazgatónőnek legalább két számmal nagyobb a libidója, mint egy platinaszőke, skandináv konzumhölgy-

nek. Na, de nem kell búslakodnod! – csap Sanyi vállára. - A legvégső esetben elmentsz misszionáriusnak Kiriwinába.

- Elutazni valami vadidegen szigetre, Kirimicsodára, bibliát árulni a bennszülötteknek, esetleg megmeríteni őket a tengervízben. Köszönöm a tanácsodat, hálásan köszönöm - vigyorog kényszeredetten Sanyi. – Elképzelsz engem, amint kezemben az énekeskönyvvel, hangosan kántálva faluról falura járok, vagy éppen a törzsi varázslót beszélem le a mágiáról?

- Most nem a Szentlélek harcára, a démon szállta pogányok lelki igényének kielégítésére, vagy a parafenáliák elégetésére gondoltam – somolyog Arnold – hanem a Kiriwina szigetén élő pápuák törzsi szokására. Egyáltalán nem az önmegtartóztatás jut az ember eszébe róla. - Türelmet intve kotorászik az újságtartóban. - Na tessék, itt van! Kiriwina - más néven a Szerelem szigete - a Trobriand szigetcsoport tagja, Új-Guineától északra fekszik. Államformája, legalább is minden évben két hétig, szexuális anarchia. - Rövidebb szünetek beiktatásával olvas, a szemüvege fölött figyel a reakciókat.

- Kiriwina szigetének Katumatala nevezetű körzetében a jamgyökér két héten keresztül tartó betakarítási multságainak legfőbb jellegzetessége a szabad szex. A játékszabályok egyszerűek: minden férfit - lehetőleg valamelyik szomszéd törzs tagját - foglyul ejteni és megerőszakolni, jelképesen megalázni. A törzsek nőtagjai - mert ez alatt a két hét alatt kizárólag az övék a kezdeményezés joga - csokoládébarna testüket fényesre kenik kókuszolajjal, nyakukba kagylóból készült láncokat aggatnak, majd a több száz személyes csoportsex előjátékeként mweki-mweki táncot lejtenek. Mikor aztán kellőképp feltúrázták magukat, elindulnak férfiakra vadászni. Aki a kezükbe kerül, azt leteperik, és megerőszakolják, miközben a sorukra várakozók obszcén dalokat énekelnek. Végezetül virágot dugnak az áldozat popsijába, és a szívásokkal megjelölt testét száraz falevelekkel ragasztják teli, úgy engedik útjára.

- Mi történik akkor, ha az áldozat fegyvere meglágyul az egyenlőtlen küzdelem során? - vonja fel a szemöldökét Sanyi.

- Akkor az arcára ülnek. Aki meg arra hivatkozik, hogy elharapta a nyelvét, azt bosszúból lepisilik. Itt írja, ha nem hiszitek! - lobogtatja Arnold az újságot.

- Sokoldalúan fejlett hölgyválasz. - Sanyi vigyorogva emeli koccintásra a poharát.

- Figyeljete csak! - emeli fel Arnold a hangját. - Néhány évvel ezelőtt, az ünnepségek csúcspontjaként, hatvan tüzes pápuahölgy megerőszakolt őt, bibliával felfegyverkezett ausztrál misszionáriust. Az ügy bíróságra került, az elmarasztaló ítélet a tetteseket két órás imával sújtotta. Súlyosabb büntetést a legszigorúbb bírótól sem lehetett elvárni, hiszen ez az évszázados szokás szerves része a szigetlakók kultúrájának.

- Becsületükre váljon, hogy nem adták fel a térítő munkát - folytatja Arnold a felolvasást. - Megtanították a bennszülötteket krikettezni, abban a hiszemben, hogy levezetik a szüretelőkből bugyogó energiát. A meztelen játékosok minden elnyert pont után a pálya közepére rohantak és mindenki-dug-mindenkit alapon döfködtek egy-

mást, miközben a partvonal mellett a misszionáriusok a hajukat tépték. A kötélhúzással sem értek el jobb eredményt: eleve vegyesen állnak fel, hogy egymásra zuhanva ne kelljen sokat keresgélni a halomban - ereszti Arnold a térdére az újságot.

- Köszönöm a jó tanácsot. Mindig tudtam, hogy a barátom vagy - törölgeti a szemét Sanyi. - Hétfőn megyek és beállok misszionáriusnak. Addig is, nem sakkozhatnánk egy kicsit?

Arnold már hozza is a táblát, rakja fel a bábukat. Kiveszek egy csokoládéfagyit a hűtőből és behúdom a szobaajtót, hogy ne halljam az állandó csapkodást.

Kompuvallás

- Két öröm van: az egyik, amikor a vendég jön, a másik, amikor megy. - Arnold nyögve rendezgeti a takarót. – Mit gondoltok, melyik a nagyobb? - Kisarnold mocorog a sötétben, szokatlan neki az ágy, nem tud elaludni.

Emeséék nálunk szoktak megszállni. Ilyenkor átengedjük nekik a kisszobát. Évente kétszer utaznak át, ezért nem érdemes nagyobbra cserélni a lakást.

Legutóbb a télen aludtunk hárman egy szobában. Elalvás előtt azzal szórakoztunk, hogy színönimákat kerestünk a klotyóra. Vagy húszat találtunk. Ma sem lesz másként, hallom, amint Kisarnold suttogva mondja.

- Apa, én azt hiszem, hogy ateista vagyok.

Ajaj! Akkor jobb, ha alszom. Ott az apja, ő a katolikus. Lássam most, mire megy velem! A lányokról bezzeg naponta felvilágosítja.

- Úgy általában, vagy csak a Bibliában leírtakban nem hiszel? - tapogatózik Arnold.

- Semmiképpen nem hiszek - bátorodik neki a fiunk. - Nem tudom elhinni azt, hogy valaki onnan fentről irányítaná az életünket.

Arnold nem válaszol azonnal. A beállott csendben hallom, amint csöpög a víz a fürdőszobában.

- Amikor akkora voltam, mint te, én is feltettem magamnak ezt a kérdést - szóval meg később.

Próbálok egyenletesen szuszogni.

- Ha ma lennék fiatal, akkor magam is inkább Ed Fredkinnek hinnék, aki a Teremtőt a komputerrel azonosítja. Tudod, sorsunk alakulása szerinte kizárólag környezetünk reagálásától függ. Az élet kívülről analógnak tűnik, de alapjában véve digitális: igen-nem, egy-nulla, nulla-egy.

- Úgy érted, hogyha anyu nem mond igent, akkor én most nem lennék?

- Például... Hányszor, de hányszor voltam úgy, hogy valami, amit nagyon akartam, és ami kézenfekvőnek tűnt, az istennek sem akart bekövetkezni! Ilyenkor mindig elkeseredtem. Aztán kiderült, hogy az állás, amire úgy vágytam és valaki más kapta meg, egy évre rá megszűnt. Az a leány, akivel együtt akartam nekivágni az életnek, az utolsó pillanatban meggondolta magát, hogy később egy-

más után szarvazza fel a férjeit. Én háromról tudok... Valahogyan, a nagy csalódásaimból kiderült, hogy sokkal rosszabbul is alakulhatott volna a sorsom. Ezért nem esik nehezemre elhinni azt, hogy az élet a földön egy nagy terv szerint folyik. Minden cselekedetünk ennek a gigantikus kozmikus tervnek, programnak a része.

- De ki írta a programot? - könyököl fel, a rugók nyöszörgéséből ítélve Kisarnold.

- Hát fontos ez? Amikor írsz, számolsz, vagy játszol, gondolsz-e arra, ki írta ezt a jó, vagy éppen rossz programot? Legfeljebb szidod a keresztanyját.

- Oké, oké! Mi lehetett az eredeti program?

- Amit biztosan lehet tudni róla, az, hogy hibás volt. Ti úgy mondanátok, hogy tele volt bugokkal. A fájlnevek általában nem haladhatták meg az öt betűs terjedelmet: Ádám, Éva, Káin, Ábel... Aztán a processzor is a kigyó lassúságával működött, és az élettartam, azaz a fájlok mérete végtelen volt. A rendszergazda gondolt egyet, és rendre minden fájl kitörölt. Kivéve Noét és családját és egy-egy állat-fájlt. Őket kimentette egy floppyra. Az alapokmányt beégette a ROM csipbe, aztán megnyitott egy Coca Colát, bekapcsolta a gépet, és hátradólt a forgószékében.

- És?

- Egyből működött. De nem hagyta, hogy az elégedettség elhatalmasodjék fölötte, hanem azonnal nekiállt beiktatni az azóta szentírásnak tartott Windózt. Így tett pontot a Bábeli tanácskozás óta húzóódó vitára. A hozzá intézett kérdések megválaszolását a papokra és a szerzetesekre bízta.

- Aha, szóval a papok közvetítenek. Így már kezd érthetőbb lenni. - Kisarnold hangjában érződik az elfojtott kuncogás.

- Ühüm. De ez nem jelentette azt, hogy végleg felhagyott a fejlesztéssel. - Arnold szabadjára engedi vízióját. - Kísérletei néha balul sültnek el, mint amikor ideiglenesen rendszergazda jogokkal látott el olyan mezei felhasználókat, mint Attila, Dzsingisz Kán, Napóleon, Hitler, Sztálin, Mao... Mindig ráfázott. Ezek a konterek rengeteg könyvtárt töröltek, számtalan értékes fájl megsemmisült.

- Miért nem próbálta megmenteni azokat a fájlakat?

- Nem mondtam már, hogy Windóz fut a gépén? - vágja ki magát Arnold. - A vírusokkal sem számolt. Inkvizíció, fasizmus, kommunizmus, terrorizmus, rasszizmus - folytatja az elmélkedést. - Hiába vágta le Vírusölő Szent György az egyre sűrűbben kunkorodó kórokozók fejét, Lucifer és Belzebub hackerek újabb és újabb vírusokkal rukkoltak elő. - Arnold elnyom egy ásitást. - Szent Csip! Hiszen mindjárt éjfél van!

- Kompuzeusz. - Kisarnold élénkebb, mint valaha. - És Bill Gates az ő prófétája.

- Aludjatok már, a Csipallahát a fejeteknek! - förmedek rájuk. - De előbb zárja el valaki a csapot a fürdőszobában!

Média

A reggeli újság nélkül nehezen tudnám elképzelni a napot. Kezemben a kávésbögrével, az ágyban ülve olvasom a *Svenska Dagbladet*. Mindig hátulról kezdem. Ez a szokás még abból az időből ragadt rám, amikor Kolozsváron az Igazságot járattuk. Az első három oldal a fényes jövőnk alkotóját hozta emberközelbe, a lényegét a negyediket olvashattuk. Igaz, abban sem volt sok öröm: a külpolitikai rovat a Nyugaton elharapózó munkanélküliségről, sztrájkokról, növekvő elégedetlenségről szólt. A sporthírek atlétáink sikereiről, az apróhirdetés pedig az emberi anyagban beállott veszteségekről számolt be.

Olyasmiről, mint lemaradás az aratásban, munkaterv teljesítésében, vagy éppen válogatott sportolóink csúfos leszereplése, nem eshetett szó. Ha a bemutatásra került filmet levágta a kritikus, akkor biztosra vehettük, hogy csak kéz alatt kaphatunk majd jegyet. Az információ a sorok között rejtőzött.

Mint minden szabad sajtótermékre éhes kelet-európaira, Arnoldra is nagy benyomással volt a nyugati világot jellemző információözon, az egymástól eltérő vélemények szabad szellőztetése. Hétféteken az esti lapot is megvásárolta, az érdekesnek talált cikkeket kiollózta, külön irattartóba ragasztotta.

- Egyesek információt termelnek, mások pedig információt fogyasztanak. A szerepek időnként felcserélődhetnek, de a lényeg ugyanaz: a tudás hatalom, éppen ezért a vevő fizet az információért - szokta mondogatni. - Ha jól vagy informálva, akkor könnyebben tudsz eligazodni az élet útvesztőiben. Könnyebben tudod befolyásolni sorsod alakulását.

Dicséretére legyen mondva, hamar rájött a tévedésére. A kényes témákat gyanúsán egyszerre, szinte kórusban ejti a média. Újságíró szomszédunk hívta fel a figyelmünket arra, hogy az este hatkor sugárzott híradót nézzük a késő esti helyett. - Az első meglepetésből felocsúdva az érintetteknek elég pár óra ahhoz, hogy a hír további terjesztését megakadályozzák - mondta egy alkalommal Sven, amikor éppen a sokheti utánajárással szerzett szenzációs leleplezését (scoopját) visszavonták. - Az információt fel kell dolgozni, nagyítani vagy kicsinyíteni, egyszerűen hozzáalakítani az olvasó értelmi szintjéhez, érdeklődési köréhez. Ha pedig így sem emészthető, akkor el kell hallgatni! - Kezével elsímító mozdulatot tett.

- A hálás témák nem találhatók egyenesben... - Arnold felteszi a szemüvegét, felolvas: "Farkasvizeletet exportálunk a Perzsa-öböl országaiba!"

Kinyúl az ollóért, az erőlködéstől suttogva folytatja. - Merthogy a farkasszag elriasztja a gyakran baleset okozó tevéket a nagy forgalmú utak közeléből. - Nyiszál. - Azt hittem, hogy csak a macskák vonaglanak az egérbőr-kivonattól, meg a valerianától.

Gondosan bekeni a kivágás hátát ragasztóval.

- Ez egy tiszta ügy. Senki sem orrolhat meg: a farkas nem tud olvasni, a tevét

meg elriasztották, az is volt a cél. Más a helyzet, amikor arról írnak, hogy több mint tizenhétezer aktív tagja van egy titkos szervezetnek. Katonatisztek, jogászok, politikusok, újságírók, egyszóval fontos tisztséget betöltő polgárok gyűlnek össze, hogy kriptákban, rövid időre koporsókban élve eltemetve, a halál folyosóin bolyongva a Nagymester által felavattassanak Szent János vagy éppen Szent András lovagjának. Az, hogy ez befolyásolná őket a mindennapi életben hozott döntéseikben? Ugyan már kérem!?

Én is olvastam a farkaspisis cikket, ami pedig a titkos szervezkedést illeti, a vastag betűs címet nem lehetett kikerülni. De engem valahogy nem érdekelnek a részletek. Ha valaki úgy gondolja, hogy nem érdemes eltöprengenem rajta, akkor belátom, hogy jót akar nekem. Mellesleg, meg mernék esküdni rá, Arnold külön élvezetet talál abban, hogy eltöprenghet a hírek hátterén. Őt azok az ellentmondások érdeklik, amiről nem írnak, nem beszélnek. Amiről ösztönösen nem akarunk tudni.

- Figyelj csak! Vizeletpróbát vettek egy ordastól, vegyelemeztek, és a benne talált több mint hetven komponensből izolálták a hatóanyagot. Képzeld el a próbavételt!

Megvonom a vállam. Állatorvos ismerősömtől tudom, hogyan gyűjtenek spermát a tenyészbikától. Nem épp mindennapi látvány.

- Biztos, hogy nem úgy, mint a Védett férfiakban - mormogom magam elé. Arnold arca felragyog. Készségesen idéz, elengedem a fülem mellett. Ha már a Védett férfiaknál tartunk, Robert Merle szerint a férfiak kihalásának egyik azonnali következménye az újságok megszűnése lenne. Ha hozzáveszem azt, hogy akkor nem lenne kivel veszekednünk sem - akkor inkább ne haljanak ki!

Arnold új irattartót nyit a kivágásainak, abba fűzi be a farkasszagról szóló cikket. Egy másik kivágás a Magyar Nemzetből való. Egy vízbe merült, fehér gépkocsi körül könnyűbűvárok szorgoskodnak. „Autó a Dunában - Hétfőre virradóra a Dráva utcánál az alsó rakpartról egy Lada személygépkocsi belecsúszott a Dunába. Az autóban egy férfi és egy nő annyira csak egymásra figyelt, hogy a lejtős úton elindult a kocs, és begurult a folyóba. A tűzoltóság könnyűbűvárainak kellett kimenteniük a víz alól a Ladát. Személyi sérülés nem történt.”

- Iskolapélda a rejtett információra! - vigyorog Arnold. - Az olvasó találgathatja, hogy mi köthette le annyira a figyelmüket, a szenvedő alanyok pedig azt, hogy melyikük rúgta meg a kéziféket.

Nosztalgia

Az ablakon besüt a délutáni nap. Látszik, mily koszos az üveg. Kitárom az ablakot, behunom a szemem, a nap felé fordítom az arcom. A foci pályán Kisarnold Zolikával kergeti a labdát, felhangzik a labda pufogása. Lekialtom,

hogy kész az ebéd. Nagyon éhesek lehetnek, mert rögtön abbahagyják a játékot.

Arnold sziszegve cipeli a makarónival teli fazekat a mosogatóhoz. Gőz csap fel a hóna alól, ahogy a szűrőbe zúdítja tartalmát. Sajtot reszel a makarónira, kavargatja a nyúlós masszát. Hagyom ügyködni, bevonulok a szobába, a távirányítóval bökdösök a tévé felé. A huszonöt csatorna közül heten sportközvetítés. Egyiken Sampras adogat, a másikon Michael Jordan szökdécsel. Aztán focimeccs, az egyik csapat angol, a másik olasz. Hoki... Nem lehet tudni, ki kivel. Itt becsúsznak, amott a palánkhöz passzíroznak.

Arnoldot leköti a sajtos makaróni készítése. Nem olyan régen szent volt számára a sport. - Annak idején nem volt focimeccs, amit ne néztél volna végig a tévében! - kiáltom ki a konyhába.

- Akkoriban legfeljebb egy meccset közvetítettek hetente. Válogatott mérkőzésre meg hónapokig kellett várni. - Arnold megáll terítés közben. - A világbajnokságra már annyira ki voltunk éhezve, hogy minden mérkőzést megnéztünk, még az ismétléseket is. Bizony. - És nagyokat bólogat.

A lépcsőházból lódobogásra emlékeztető zaj hallatszik, röviddel később beesik az előszoba ajtaján két, lélegzet után kapkodó kamasz. A délután felgyorsul. A kézmosást gyanúsán hamar elintézik. Kis dulakodás után helyet foglalnak az asztalnál, mohón nekiesnek az ínycsiklandóan illatozó makaróninak. Nekem is megjön az étvágyam, pedig nemrég nassoltam egy egész doboz csokoládét.

Arnold bekapcsolja a rádiót. Nemrég talált egy új, kizárólag a 60-as és 70-es évek zenéjét sugárzó állomást. Kisarnold felkapja a fejét.

- Ez Janis Joplin, ugye, apu? - Arnold jólesően bólogat. Sandie Showt már nem ismeri fel a trónörökös.

- Pedig mekkora botrányt keltett azzal, hogy mezítláb állt ki a színpadra! Ne féljetek, lett is hírzárlat... Egy ideig még Beatles számokat sem adtak a rádióban. A házibulikon a recsegő Luxemburgi rádió hangjaira táncoltunk.

- Amikor akkora voltam, mint ti vagytok - jön rá Arnoldra a mesélhetnék -, a varázsszemre meredve hallgattam recsegő rádiókon a meccseket. Látni véltem, amint Csikar, a tizenhatos és az oldalon között, kicselezi a védőjét, a tizenegyessel egyvonalban felnéz, majd a félmagas beadására ketten is érkeznek... Ott voltam Rancaguában, amikor Flóri bepofozta az angolok hálójába a labdát. Együtt szenvedtem a csehszlovákok ellen a második félidőt végig sántikáló Göröcs Titivel. Esténként aztán kerítésünkön üldögélve meséltem a meccset az utca kölykeinek.

- Nem hiszem, hogy kimaradtam volna valamiből. - Elgondolkozva piszkálja a makarónit. - A tokiói olimpián 2-0; 3-1 vagy 5-2 arányban kellett győznünk a ruszok ellen. Közép-európai idő szerint korán reggel játszották a mérkőzést, fogvacogva ültük körül a rádiót. Később felvételről láttam, amint Dömötör - a döntő mérkőzés utolsó másodperceiben, 4-2-es vezetéskor - a vízből derékig kiemelkedve lóbálja a labdát. - Arnold feláll, a törölt gombolyaggá gyömöszöli. - Vele szemben, kitárt karjaival az óriási kapus... Úgy látszott, mintha teljesen betöltötte

volna a kaput. Fülemben ma is csengenek Szepesi sirámai: Lőj, Dömötör, lőőjj... lőőőjj! Dömötör meg csak himbálja... Az óriás a kapuban elkezdett sülyyedni. Először alig észrevehetően, aztán mind gyorsabban. És mikor az utolsó buborék is elsimult a vízen, a labda ott csücsült a hálóban. Már csak az aranyérmekért kellett kiúszni a partra.

Zolika tér először magához.

- Arnold bácsi, mi lesz a svájciakkal szerdán? Apukámmal fogadtam, hogy mi nyerünk!

Arnold vállal egy fokkal lejjebb ereszkednek, a fejét csóválja.

- Nem láttam játszani sem a svájciakat, sem a mienket. - Bajuszát sodorgatja. - 1980-ban, vagy legalább is azontájt láttam mindkét válogatottat. Váradra utaztunk, mivel az Interjúzó nem közvetítette. Vendéglátónk nemzeti színű szalagot akasztott a tévén díszelgő porcelánbalerina nyakába. Ha jól emlékszem, 3-0-ra győztünk. - Minden tekintet rászzegeződik.

- Akadozott a játék, mint ahogy az fontos mérkőzéseken történni szokott. Dolgoztunk, robotoltunk becsületesen, sajnos, eredmény nélkül. Aztán a svájci térfél közepe táján járó Fazekas észrevette, hogy Töröcsík mutatja magát. Habozás nélkül indított. Törő felgyorsult, védőjét állva hagyva, robogott a mellmagasságban érkező, csavart labdára.

Arnold hirtelen elhallgat, tekintete elkalandozik.

- És? Kicselezte őket és berúgta? - Nem úgy néz ki, hogy Zolikát valami más is érdekelné ezen a világon. Arnold megrázza a fejét, elnézően mosolyog.

- Két svájci védő kétségbeesve rohant, hogy elzárja Törő útját, aki az utolsó pillanatban elfordult, és a labda, érintés nélkül került az őrzője nélkül maradt Zámbohoz, aki besétált vele a kapuba. Zúgott is a „Szép volt fiúk!”.

- Apu, hogy van az, hogy minden érdekes, szép dolog akkor történt, amikor te voltál fiatal? - Kisarnoldban már régóta érlelődhet a kérdés.

Válasz helyett simogatást kap.

Nyári örömök

- Nézd csak meg ezt a piros foltot, itt a combhajlatban! - jelenik meg térdig letölt rövidnadrágban Arnold. - Szerinted ez kullancs?

- Gyere közelebb, innen nem látom - intek a kezemben tartott távirányítóval. - Inkább egy pattanáshoz hasonlít, de soha nem lehet tudni. Miért, viszket? - nézek rá a szemüvegem fölött.

- A kullancs nem viszket! - méltatlankodik Arnold. - Benne volt az újságban, hogy azért nem érzed a szúrását, mert valami zsibbasztószert használ. Egy napig szívja a véredet, hogy aztán felöklendezze a boréliával és agyhártyagyulladás-vírussal fertőzött gyomorvadását.

- Megpróbálhatom kipiszkálni - grimaszolok. - A patikában árulnak speciális kullancs-kiszedő csipeszt. Vegyél egy nagyítót is az optikusnál! - szólok utána.

Biciklivel megy, hallom, amint az ablak alatt matat a lakattal.

Soha még ennyi kullancs nem fordult elő Stockholm környékén. Ez a gombostűfej nagyságú átokfajzat fűszálakra, levelekre telepedve várja, hogy valakinek a szőrzetébe csimpaszkodjon. A nyári házak lakói - ha nem éppen a közeli erdőből előmerészkedő szúnyogokat hajkurásszák - esténként egymást bolhásszák.

Állítólag az enyhe tél és az azt megelőző meleg nyár az oka annak, hogy nyüzsögnek körülöttünk az állatok. Reggel vagy tíz szarka tépte-marta egymást étkelen csörgés közepette a teraszon, hazafelé biciklizve pedig három nyulat, két fácánt és egy őzbakot ugrattam ki a bokrokból. Kerülnöm is kellett, mert a tengerparti ösvényt Kanadából honosított ludak foglalták el, tekintélyes méretű ürülékükkel ugyancsak megnehezítve a biztonságos közlekedést. Ez nem is olyan nagy baj, mert egyes szakaszokon úgylis csak csukott szájjal lehet közlekedni a szúnyogfelhők miatt.

A svéd szúnyog apró, kamikázé szúnyog. Nem használ ellene a hessegetés, kapásból beléd vágja szondáját, és halált megvető bátorsággal áll neki a tankolásnak. Többségük számára az első korty egyben az utolsó is. Marad belőlük elég, nem fenyegeti nyersanyaghiány a finn lappföldi Pelkosenniemiében hagyományosan megrendezett szúnyogölő versenyt, melynek szabályai szerint a versenyző a combjára csatolt szúnyogokból öt perc alatt, csupasz kézzel annyi szúnyogot csap agyon, ahányat csak tud.

És ha már úgylis annyi van belőlük, miért ne lehetne begyűjteni és hasznos tápanyaggá átalakítani a levegő fekete kaviárját? - tette fel a kérdést a minap kedvenc napilapom humoristája. - Közönséges porszívóval, az egyik felhőt a másik után. A teli zacskókat aztán elszállítanák a szúnyogmészárszékre, ahol szakavatott kezek préselnék, formáznák a vegyszerektől mentes - feltéve, ha előzőleg nem csíptek meg egy súlyemelőt vagy testépítőt - szabadban nevelkedett, magas természetfaktorú, ekológikus terméket. Csupa hasznos protein lenne benne, semmi zsír, ráadásul glutént sem tartalmaz, és a koleszteroltartalma is alacsony. Gombás, tejfölös szúnyogszelet! Már az említésére is összefut a nyál a szájban... Akkor meg mire várunk még? Nosza, elő a porszívóval, lássunk neki az aratásnak! Nem kell félni, sohasem fogy el.

Nem veszélytelen a sétafikálás az északi erdőben. Ezt Lars Larsson, a betegségből lábadozó tengerészkapitány is tapasztalhatta. Először a bokáját ficamította ki, majd egy - szerelmi játékában megzavart - fajdkakas csípte tomporon.

- Lemondtam a kondícióerősítő sétákról, inkább a televízió természet-adásait nézem - jelentette ki a helyi újság riporterének.

Elmosolyodom. Volt idő, amikor napfényes hétvégeken, jobb híján, a 10A jelzésű busz végállomásához közeli, nádassal körülvett - kis jóakarattal tavacsának nevezhető - pocsolya partjáról lógattuk a horgainkat a zavaros vízbe. Nemcsak mi jártunk oda, hanem mások is, főleg idősebb szakik. Az egyikük barátkozó

típus volt, tőle tudtuk meg, hogy ujjnyinál nagyobb hal is él a tóban, de a kifogásához szerencse és kitartás kell.

- Igaza volt az orvosomnak. Nézzék, egy hete járok ki, és máris jobban érzem magam - közölte velünk. - Egész nap a friss levegőn vagyok, egészséges életem élek. Semmi izgalom, semmi stressz. Még a cigarettázást is abbahagytam!

Felkapta a fejét, arcán megrándult egy izom.

- Megint itt vannak a rohadtak!

Szemben, a domb felől hallatszó tompa dübörgés egyre erősödött. A dombtetőn először szarvak, majd a hozzájuk tartozó lomha nagy, fekete testek jelentek meg. A csorda egyenesen a tónak tartott, amely pillanatok alatt megtelt kéjesen forgó szemű, szuszogó bivalyokkal.

- Az anyátok ne sirasson! - kapta el a hév újdonsült ismerősünket. - Mit gondoltok, tiétek a tó?

A lubickoló igazi bivalytürelemmel túrték a szidalmakat, csak néha-néha eresztettek meg egy bugyborékoló sóhajt. Emberünk megcsóválva a botját.

- Belétek akasztom a horgomat, meglátjuk, tetszik-e!? - Lehajoltunk, az ólom a fejünk fölött süvöltött el.

- Megvagy! - rántotta meg a vezérbika kinézésű fürdővendég szarvai köré csavarodott damilt. A bika felhorkant, s amikor lábai szilárd talajt értek, egy rugaskodással a parton termett. Meglepően nagy volt és érthetően dühös. A félig rehabilitált elhajította a botját, és nyúlcipőt húzott. Egy ideig cikk-cakkban kergetőztek a legelőn, aztán eltűntek a szemünk elől.

A menedékház teraszán találtunk emberünkre. Üveges tekintettel meredt maga elé, csikkekkel teli hamutartó és számtalan féldecis pohár állt az asztalán. Botját és tarisznyáját az egyik székre helyeztük, és halkan elköszönünk...

Arnold kifulladásra bukik be az ajtón. A nagyítót és a csipeszt az asztalra, a nadrágját a konyhaszék támlájára dobja.

Indulok bemosakodni az operációhoz.

Paprika

Arnold nem szereti, ha zavarom a házimunkában. Társaságban szokta mondogatni, hogy szeretőjét a konyhában bújtatná el. Eleinte félszegen védekeztem a nyilvános megbélyegzés ellen, amíg egyszer a következő kérdést szegezte nekem: - Akkor mondd meg, hogy milyen színe van a porszívónknak!

Azt sem tudtam, hogy hol tartjuk.

Rájöttem, jobb, ha nem kritizálok sem a főztjét, sem a mosogatását. Egyszerűen lekapargatom a tányér széléről a rászáradt sárgarépa és spenótpettyeket, avagy a kenyértészta cementté szilárdult maradványait. A kávé sem iszom ki teljesen a bögreből, így a fenekére koagulált tojástól sem kell undorodnom. Ennek fejében mentesülök mindenféle kötelezettségtől, amit enyhén elnyűtt kinézetű ba-

rát nőim háztartás néven emlegetnek. Csak olyankor szoktam sürgögni-forogni, amikor vendégek jönnek hozzánk. Nagyon szeretek hidegtálat készíteni. (Valahogy megcsömöröltem a kezdő nyugati polgár étlapján sűrűn előforduló csirke- és tyúkhústól.) Ilyenkor délelőtt bevásárolok: speciális keksz, ostyaszerű kenyér, avokadó, kaviárnak becézett fekete ikra, pácolt lazac, olajbogyó, paradicsom, piros retek és zöldsaláta. Teszek egy kicsi ezt, egy kicsi azt a kekszekre, főleg az esztétikai hatásra ügyelek. Kreáció-

im nagy sikert szoktak aratni.

A melegkaja Arnold asztala. Rendszerint borjúpörkölttel szokott előrukkolni. Sok-sok paprikával - lehetőleg édes kalocsaival és csípős szegedivel - készíti. A paprikát előbb egy fehér papírlapra szórja, gondosan megvizsgálja. Csak azután zuttyintja az enyhén sárgás, forró olajban üvegesre pirult hagymára. Mint mindennek, ennek is megvan a története.

Házasságunk első hónapjaiban Ámicinél, Arnold özvegy nagynénjénél laktunk. Az utcáról nem látszott, hogy az aránylag keskeny homlokzatú házban több lakás van. A kapun belépve, balra az első az Ámici lakrésze volt, az utána következőben Ámici leányaék, leghátul pedig mi laktunk. Lehetetlen volt észrevétlenül elhaladni a nyitott konyhaajtó előtt. Ámici pedig kötelességének tartotta, hogy

alkalmanként megebédeltessen.

Legtöbbször Etelka és Mihály akkorra már ebédeltek, de aznap, amikor a paprika játszotta a főszerepet, éppen egyszerre érkeztünk haza. Mihály hallgatag, vitától iszonyodó, harmincas éveit taposó gépészmérnök, kiválóan illett Ámici és Etelka diktatórikus jelleméhez. Mihály nem csinált titkot a borral szemben táplált szimpátiájából, ezért keményen fogták, számon tartották szabadidejét. Hazaérkezése után már kora délután pizsamára váltott, és türelmesen üldögélve várta, hogy a televízió megkezdje az adást. Ennek fejében kapott a vacsorához egy nagy pohár bort, amit aztán gyerekes örömmel fogyasztott. Rendszerint az asztalfőn foglalt helyet, ritkán kinyilvánított véleményét sohasem kérdőjelezték meg. A felületes szemlélődő látens strébernek is tarthatta volna.

Arnold állandó jellegű, cinikus észrevételei, komisz élcélődései sokszor keserítették meg Ámici életét. Valamelyest javított a helyzeten az, hogy Arnold - egy kis híján botrányba fűlt vacsora után - ünnepélyesen megígérte, hogy a továbbiakban tartózkodni fog a kétértelmű megjegyzésektől.

Kitágult orrcimpákkal ültük körül az asztal közepén gőzölgő fazekat. Ámici először Mihálynak tálalt - Arnold szerint elhalálozási sorrendben -, és azt mesélte, hogy milyen nehezen szerzett pirospaprikát a levesbe. A szomszéd Kovács néninek volt egy dugi doboz kalocsai paprikája, azt felezték meg.

A babér illata a frissen vágott zöldhagymáéval keveredett, a félbarna kenyérharapásra ingerelt. Mihály figyelmét teljesen lekötötte az illat- és íz-orgia. Egyenletes csapásokkal őrítette a tányér tartalmát magába. Etelka valamivel visszatartottabban kanalizott. Ámici elégedetten gyönyörködött a látványban.

Arnold, szokása szerint először orrához emelte a kanalat, hosszasan eltűnődött fölötte, majd hirtelen megrúgott az asztal alatt. Fehér lettem az elképedéstől. Felé fordultam, hogy kikérjem magamnak. Sűrűn kacsingatott, mint amikor társaságban oda nem illő történetbe kezdek. Szemével a tányér felé intett. Sziszegve, de engedelmesen követtem példáját, közelebről vizsgáltam meg a tartalmát. És tényleg. A felszínen úszó, paprikától vörösen csillogó, áttetsző zsírkarikákban apró kis élettelen nyüvek lebegtek. Megközelítőleg száz jutott egy-egy tányérba.

- Ámici! - köszörülte meg bátortalanul a torkát Arnold.

- Most eszünk! - csattant fel Etelka. - Megint valami étvágyrontó észrevételed van? - Mihály épp akkor nyújtotta a tányérját egy új adagért.

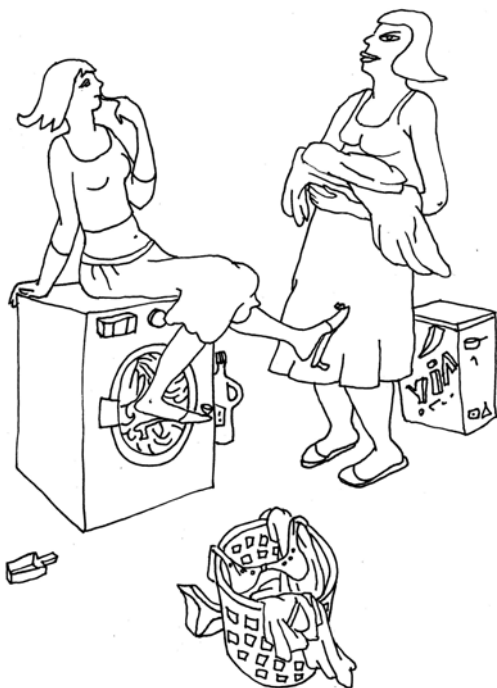
- Csak azt szeretném mondani, hogy nem húslevesre szólt a meghívás. - Arnold tisztában volt azzal, hogy eljátszotta az utolsó kártyáját is.

- Állítólag a faszén segít! - kiáltotta az öklendező Mihály után.

A porba sújtott Ámici a délután folyamán egészen rövid időre meglátogatta Kovács nénit.

Mi pedig a hét végén sürgősen elköltöztünk.

Pecunia non olet

Laciék mindent megtettek azért, hogy a házasságukat megmentse. Külön ágyban aludtak, és külön mentek szabadságra. Mégis elváltak, és Laci azóta egyfolytában emészti magát.

Laci nehezen szánja rá magát a nyilvános elemzésre. - Becsapottnak érzem magam. Tudjátok, eleinte csodálatos volt... Naponta háromszornégyyszer, a rendelkezésre álló teret és időt maximálisan kihasználva. Aztán, öszszezeházasodtunk, és mintha elválták volna - tárja szét a karjait.

- A közeledéseimet pedig egyenesen tolakodásnak vette. Legalább mondta volna azt, hogy fáj a feje, de még ezzel sem fárasztotta magát. - Rám emeli szomorú

tekintetét. - Vajon minden nő így megváltozik az esküvő után? Pedig még csak nem is templomi esküvő volt.

- Engem is elgondolkztatott már ez a dolog - Arnold megértően bólogat, megjegyzem magamnak. Való igaz, hogy kezdetben a nők az aktívabbak, és mire mi is igazából belejönénk, addigra már lehiggadnak. Megritkulnak, lelohadnak azok a fene nagy "most-itt-de-mindjárt"-ok. Mi férfiak, még csak ekkor kezdünk igazából belejönni! És ez teljesen normális: amikor a nőstény tüzel, akkor aztán azonnal... Amikor meg elmúlt neki, akkor mind turbékolhat, parádézhat a hím. Minden hiába...

Az állatvilágból merített példák nem érték el a kívánt hatást. Laci úgy néz ki, mint egy rakás szerencsétlenség. Arnold tovább halad az okfejtésben.

- Ósrégi probléma, nem érdemes töprengeni rajta. Mit gondolsz, nagyapám idejében az elhidegített férjek miatt látogatták az örömlányokat? Jó dolgukban, mi? - Tekintete álmódzóvá válik, arcára széles mosoly ül. - De ne keseredj, van

rá megoldás! Szerezz egy szeretőt! Ha majd csak hetente egyszer, lopva találkoztok, meglátod, hogy akkor egyből visszatér a romantika. Nincs nagymosás, gyereknevelés, nem kell minduntalan előnytelen kompromisszumokat kötnötök, és ami a leglényegesebb: nincs időtök veszekedni!

Ami igaz, igaz, a házassággal járó számtalan kompromisszum közül a hálósobai menetrendet a legnehezebb bevezetni és betartani. Diplomácia kell az ilyesmihez, és elegendő elfoglaltság, hobby. Arnoldot fokozatosan győztem meg arról, hogy a teniszezés és az úszás a testnek, a sakkozás pedig a szellemnek tesz jót.

Magdiék majdnem húsz éve házasok. Feri néhány félig komoly, félig tréfás elszólásától eltekintve (*Megint hagyj-ma volt vacsorára!*), házasságuk harmonikus benyomást keltett a kívülállóban. Ők biztos, hogy nem fognak elválni. Legalábbis nem ezért.

- A mi hálósobánk körül minden rendben van - legyintett Magdi, amikor szóba hoztam Laci esetét. - Már amióta Feri fizet a szolgáltatásért. Igaz, hogy ritkán – smucig a lelkem - de akkor aztán megdolgozom a pénzért. És ha már egyszer fizetett, akkor nem fusizza el. - Elpirult, megvonta a vállát, aztán folytatta. - Eleinte akárhányszor eredménytelenül macerált, folyton azt hajtogatta, hogy így megváltoztam, meg, hogy úgy becsapódott, mert más nők bezzeg! Lám, az utcalányok, naponta többször is...

- Azoknak fizetnek, méghozzá jól, máskülönben ők sem csinálnák - vágta rá. - Nézz meg engem! Tiszta vagyok, rendes vagyok, nem ragasztok rád semmit. És mit kapok érte? Megfőzhetem az ebédet, elmosogathatok... Éppen akkoriban olvastam, hogy az utcán parkoló autóban egy sima ötszázba, a fuvolázás háromszázba, a kézimunka pedig kétszázba kerül. A legolcsóbb szolgáltatónál! Ennyiért még élvezném is, gondoltam magamban! Másnap a reggelinél eléraktam a cikket. Délután virágcsokorral jött haza, este pedig egy ezrest tett az éjjeli asztalkára.

Arnold jót mulatott a Magdiék történetén. Még a lámpaoltás után is felkacagott a sötétben. Kicsivel később „olyant” sóhajtott és gyengéden magához vont.

- Gyere közelebb, jó? - Ujjai gyakorlattan siklottak a gerincem mentén, és forrón a nyakamba lehelt. - Mi van, csak nem vagy fáradt? - Simogató keze megállapodott a vállamon.

- Nem, egyáltalán nem vagyok fáradt - fordultam Arnold felé. - Az áron gondolkoztam.

- Te ezt nem gondoltad komolyan?

- De, nagyon is komolyan gondoltam, és elmagyarázom, hogy miért. Kifogyott az arckrémem, és a fodrásznál is régen voltam már.

- De hát, ha kell, ott a pénz a fiókban, csak ki kell vened. - Érzem a hangján, hogy nem érti a logikát. Most vagy soha!

- Nekem a becsülettel megszolgált pénz kell. Ami nem hiányzik sehonnan. Amiért megdolgoztam, és amit nyugodtan elverhetek. És nincs hitel! - sietek hozzátenni, még mielőtt beleegyezne.

- És a szerelem? - motyogja tanácstalanul. Áldom a szerencsémet, hogy sötétség

van.

... Az utolsó autóbusz elhúz az ablak előtt, lassan halkul zúgása. Arnold békésen hortyog. Benyúlok a párnám alá, megtapogatom a ropogós papírpénzt. Hamarosan itt a tél, tavaly kihúztam egy csizmával. Idén nem kell megvárnom a Karácsony utáni árleszállítást.

Százharminc-kilencvennel

- Fázol? Ne csukjam be az ablakot? - néz rám szemüvege fölött a nővér. Tiltakozásomra nyitva hagyja. - Tíz percig feküdj nyugodtan, utána visszajövök és megméröm a vérnyomásodat. - Még egyszer körülnéz, mielőtt becsukja maga mögött az ajtót.

Másodszor vagyok itt, első alkalommal vért is vettek. Az ágy melletti kis asztalon kötszerek. Balra íróasztal, szemközt, a falra erősítve sterilizátor. Inkább konyhához hasonlít, mint rendelőhöz. Az ablakra rásüt a nap, a behajló ágon már rozsdásak a levelek. Tíz perc nyugodt heverészás elég ahhoz, hogy a pulzus és a vérnyomás alapjáratba váltszon.

Anyósom, aki stresszmentes állapotban egészen jól ért svédül, a múltkor félreértette a helyzetet. A percek teltevel mindinkább elhatalmasodott rajta az érzés, hogy elfeledkeztek róla. Feltápázkodott, lábujjhegyen az ajtóhoz lopakodott. Kintről lépések zaját hallotta, amire hanyatt-homlok iszkolt vissza, és fülében lüktető szívvel várta, hogy rányissák az ajtót. Hogy ez nem következett be, megismételte a procedúrát. Saját bevallása szerint háromszor... Utána hetekig járt ellenőrzésre.

Bezzeg, régen nem sokat méricskéltek. Bementél, rácsavarták a karodra a vásznat, pumpáltak egy kicsit, aztán mehetél is. Emlékszem, Béla előtte felhajtott a sarki kávézóban két pohár feles konyakot, kétszer körbefutotta a poliklinika épületét, és fél lábon felszökdécselt a negyedik emeletre. A sok szerencsétlen között ez senkinek sem tűnt fel. Az azonnali kórházi beutalóra szóló papírt összegyúrte, és a köpöcsészébe dobta. Csak a nyári aratótábor alól való felmentést vitte be diadalmasan az évfolyamvezetőhöz.

Annyira más itt minden. A folyósón fertőtlenítő helyett kávéillat terjeng, az orvosnő fehér köpeny helyett kosztümben fogad. Kár, hogy nem passzol a cipőjéhez. A nővérkén is utcai ruha van. Tegeződünk, ami nagyban hozzájárul ahhoz, hogy emberi méltóságomon nem esik csorba. És, talán ami a legfontosabb: nem kell bugyira vetkőznöm, mint ahányszor torokfájással mentem az iskolai orvos bácsihoz.

A fiúknak csak a sorozáskor kellett pucérra vetkőzniük.

- Köhögjön, kérem - kapaszkodott a százkilós nővér az éppen soron következő zacskójába. Egy sámli ült, a fiúk sorban járultak eléje. Így állapították meg, hogy van-e sérvük. Nekem Arnold így mesélte. Tök meztelenül kellett válaszolniuk a

sorozóbizottság kérdéseire. Civilek és tisztek vegyesen ültek egy hosszú asztalnál, és ilyesmiket kérdeztek, mint: „Hogy hívnak? Mi az apád?”

Megborzongok. Jobb lett volna, ha hagyom a nővért, csukja be az ablakot. A hideg összehúzza az ereket, meghamisítja a méréseredményt. Ezt meg igazán nem szeretném, mert akkor nem derül ki, hogy mi oka a szédülékenységemnek.

Mentem az utcán, és éreztem, hogy ha azonnal le nem ülök, elvágódom. Szerencsére volt a közelben egy pad. Lezökkentem rá, vártam, hogy enyhüljön valamelyest a rosszullétem.

Jobb, ha idejében szabályozzák a vérnyomásom. Akkor nem ér kellemetlen meglepetés egy szélütés formájában. Felírnak valami gyógyszert, azzal majd szépen beállítom magamnak... Lehet, hogy elég az étrenden változtatni. Arnoldnak lenne igaza, amikor azt hajtogatja, hogy minek eszek annyi édességet? Ő meg minek keni olyan vastagon a vaját a kenyérré meg a sült krumplira? És a szokásos, esti vörösbor talán egészségesebb attól, ha kólával keveri?!... Fekhetek itt, mozdulatlanul, ha ilyesmire gondolok.

Mindjárt jön a nővér, és megméri a vérnyomásom. A biztonság kedvéért kétszer is. Rám néz a szemüvege fölött, és azt mondja.

- Magas. A véranalízis eredménye alapján nem meglepő. - A fejét csóválja, közben sorolja a tételeket. - Koleszterol, cukor ...

Vajon mi lehet még rossz?

A múltkor elég sok vért vehetett, nem néztem oda, de éreztem, hogy kétszer is ampullát cserélt. Arnold ennyitől összecsucsklott volna. Így szokott. Hol a váróteremben, hol az utcán. Kábé tíz percre a csapolás után. Pedig nem fél a tűtől, csak legöröcsöl. Saját szememmel láttam a múltkor, hogy egy csepp vér sem folyt ki a vénájából. Úgy kellett markolnia a levegőt, hogy néhány cseppet ki tudjon préselni magából. Pedig nem fél az injekciótól. Perfúzió közben még mutatványokra is képes.

Évekkel ezelőtt felszedett valami vérhasszerűséget a tengerparton. Két tekercs budipapírral szállt fel az éjjeli vonatra. Reggelre csak a másodiknak a csutkján maradt egy félméternyi. Teljesen kiszáradva vitte be a mentő a járványkórházba, ahol azonnal belenyomtak egy katétert, és elkezdték visszatölteni a hiányzó folyadékot. Szombat volt, az éjszakai váltást elfelejtették értesíteni, így aztán vasárnap reggelig az új páciens felé se néztek.

Arnoldot a gymra húszpercenként emlékeztette a szomorú valóságra. Ilyenkor, kezében a katéterrel addig nyújtózott, míg elérte az ágy alatt lapító ágytálat. Két roham között az álom kerülgette, de nem mert elaludni. Félt, hogy kiürül a zacskó és levegő kerül az ereibe. Csengetésére senki sem jelentkezett, ezért Arnold kezébe vette sorsa irányítását. Addig ügyeskedett, amíg sikerült kicserélnie az üres zacskót a telivel. Meglazította a csipeszt a vékony műanyag csövön. Rögön melege lett, ezért kénytelen volt lemondani arról, hogy siettesse a folyamatot. Közben megint aktuálissá vált az ágytál használata. Szóval, nem unatkozott. Or-

vosa másnap vigyorogva hallgatta színesen lefestett kálváriáját. Őszinte részvétéről biztosította Arnoldot, felírt valami pirulát, és már vonult is tovább.

Délután szobatársat kapott, aki azzal kezdte, hogy megelőzte a mellékhelységben. Arnold rájött, hogy ha nem akar továbbra is az ágytállal szórakozni, cselhez kell folyamodnia. Tíz perccel a bevetés előtt keserveset nyögött, felállt, komótosan papírt szakított, és a budi felé csoszogott. A pasi nyomban felpattant és két lépéssel bent termett. Öt perc múlva Arnold diszkréten kopogott. A harmadik kísérletre sikerült eltolnia a kényszer-ingerek fázisát. Azontúl egészen jól megvoltak egymással.

Kapcsolatunk kezdeti stádiumában történt, ezért csak másnap hívott fel. A bar-na egyenruhás kapus megvesztegethetetlen volt, ezért egy kis töprengés után követtem a többi látogatót az épület mögött fekvő füves mezőre. Kiáltásomra Arnold megjelent harmadik emeleti kórtermük ablakában. Bágyadtan intett, szomorúan nézte kezében a papírtekercseket. Szerencsére volt közöttünk egy kedves fiatal-ember, aki sorban feldobálta az ajándékokat. A gypet hamarosan hosszú papír-szalagok és törött befőttesüvegek borították...

- Elaludtál? - mosolyog rám a nővér. - Asztronautának mehetnél ezekkel az eredményekkel - nézegeti a géppel írt papírlapot a kezében. - Szerintem semmi bajod. Lehet, hogy csak fáradt voltál. Megmérem a vérnyomásodat, aztán a jövő héten eljössz, és elbeszélgetsz a doktornővel.

Baktatok a kavicsos ösvényen a buszmegálló felé. A Brunnsviken partján egy

öreg pár, botra támaszkodva nézik, amint a kisebb hajókat daruval emelik ki a szárazra. Odébb kis fabódé, előtte fehér asztalka. Leülök az egyik székre, lehántom a fagyiról a sztaniolt. A kreolbőrű eladó a pultra könyököl, tekintete elidőzik a szoknyám alól előbukkanó térdemen. Nem igazítom meg.

Legyen neki is egy jó napja.

Rudimadár

- Nézzétek, mit találtam az ösvényen! - ront be Kisarnold izzadtan a szobába. Zsebkendőjéből kis madárfejecske kandikál ki. - Adjatok gyorsan egy dobozt!

- Már csak ez hiányzott nekünk! - Arnold morogva tápázkodik fel. Rövid keresgélés után előhalász egy üres cipődobozt a szekrény mélyéről, abba teszi a kismadarat. Közelebb megyek, hárman meredünk a reszkető jövevényre.

- Fázik - magyarázom Kisarnoldnak.

Nosza kerítünk rongyot, lemondok tartalék vattám feléről.

- Cínke - vizsgálgatja Arnold. - Széncinege vagy minek hívják. Kiesett a fészekből, pusztulás várt rá. Éjszaka végzett volna vele a sündiszó vagy a bagoly. Így sem jósolok neki hosszú életet. - Elszontyolodott képünk láttán vigasztalóan hozzát teszi. - Megpróbáljuk melegben tartani. Hátha sikerül felerősödni.

Arnold enyhén szólva viszolyog mindenféle állattól. Én meg elvből nem tartok háziállatot. Szárnyast semmiképpen. Igaz, hogy csak a baromfikra terjed ki a tapasztalatom, de ez éppen elég ahhoz, hogy egyszer és mindenkorra befejezzem a kísérletezést.

Gyermekkorom egyik kedves emléke egy nagy, fehér kakashoz fűződik, amit karácsonyra vett édesanyám. Az ünnepekig a pincében tartottuk, ahonnan valahogy kiszabadult. Arra lettünk figyelmesek, hogy a kertben csipegeti a fagyott fűcsomókat. Az alkonyat beálltával felrepült az ablakunkba, és hagyta magát ölben a pincébe vitetni. Attól fogva minden délután pontban négykor az ablakban várta, hogy beereszszük.

A karácsonyi asztalról hiányzott a kakashús. Februárban elcseréltük Simonnal, az asztalossal, egy ellenszenves, ronda tyúkra.

Panaszosan csipog a madárka. Biztosan éhes és szomjas is. Kisarnold fut a játékfeccskendőért, Arnold tejet melegít. A kismadár elutasítóan rázza a fejét, csipogása csak erősödik.

- Igyál, Rudi - könyörög Arnold. - Igyál, meglátod, finom és egészséges. Van benne kalcium.

- Szerintem legfeljebb langyos vizet adhatunk neki. - aggodalmaskodom. Nem vagyok biztos benne, de, hogy a két Arnold követi a tanácsomat, átérzem a pillanat felelősségét. - Gondolkozzunk, mit eszik egy kiscinke? Szűnyogot, hernyót? - Szemrehányó tekintetek szegeződnek rám. Megadóan vonogatom a vállam.

Kisarnold csipesszel nyújtogatja a hűtőben található ételféleségeket. Az asztal las-

sanként megtelik tányérokkal és befőttés üvegekkel. A csipogás még keservesebb.

Anyósom almástészájánál hirtelen változás áll be. Rudi tágra nyitott csőrrel kap az almás töltelék után. Egy darabban eltünteteti. A világról elfeledkezve, izgatottan etetünk. A fecskendőből lassan kpréselt langyos vízcseppeket is elfogadja. Kimerülten üljük körül a kis vendéget.

Lehet, hogy sikerül megmenteni Rudit, lassanként meg fog erősödni, és visszatérhet a társai közé, akik sokáig nem fognak magukhoz térni a csodálkozástól. Az is lehet, hogy megszeli, és nem akar majd elmenni. Rászokik az almástészára, megundorodik a lárvák pusztá látásától is.

Almástészával még bíránk valahogy, de a lakásunk a legjobb jóindulattal sem nevezhető tágasnak. Azt körülrepülni nem jelenthet valami nagy szabadságot. Meg aztán, milyen feladatot találunk számára, hogy ne érezze magát teljesen feleslegesnek? Első udvarlómnak, Bélának volt egy rucája, amit házörzőnek tartott. Az előszoba küszöbén aludt, ha valaki avatatlan rálépett, akkor rettenetes ricsajt csapott.

Rudi a doboz szélén egyensúlyozik. A csipogás, a nyitnikék svéd változata, ritkult, de nem akar halkulni. Rajtaütésszerűen megcélozza a szék támláját, neki-rugaszkodik és elsurrog mellette. Kisarnold a tévéasztal alá bukik, Rudi az ujján ülve kerül elő. Megszéppentnek néz ki, nem engedi el az ujját, úgyhogy az esti filmet együtt nézik végig.

Későre jár, készülünk lefeküdni. Arnold a papundekli dobozban ágyat vet Rudinak, aki ezúttal elutasítja az almástészát. Fájó szívvel intünk búcsút neki. Letakarjuk egy újsággal, becsukjuk a konyhaajtót.

Fekszünk az ágyban, a tévébemondó hangja Rudi elkeseredett lamentálásával keveredik. Tanácstalanul hallgatjuk egyre hangosodó sirámainkat.

- Ó, de hülye vagyok! - kap a fejéhez Arnold. - Hiszen van még giliszta a csalis dobozban!

Rudi előkerül a számüzetésből. Gyanakodva vizsgálgatja a feje fölött vonagló természetes gilisztát, aztán elszánja magát. Megbabonázva nézzük, amint a Rudinál kétszer hosszabb giliszta még egyszer utoljára, hevesen kunkorodva felbukkan, hogy egyetlen határozott nyelés végleg megpecsételje a sorsát. Rudi ívben hegyeset kakkint, peckesen végigsasszézik a doboz szélén, átugrik a sőtartóra, és tollászkodni kezd. Nem tudok a gilisztára ráboruló sötétség gondolatától szabadulni.

Kisarnold kezébe veszi Rudit, melengeti. Rudi egyre laposabbakat pislog. Arnold átvesszi, óvatosan berakja a doboz sarkába, és egy nagy vattadarabbal betakarja. Újra csend van, kimerülten térünk nyugovóra.

Elalvás előtt még egyszer felkelek ellenőrizni, kap-e Rudi elég levegőt. Megemelem a vattát. Gombóccá gömbölyödve alszik.

Reggel az ébresztőrádió költ. Arnold helye üres mellettem. A tükörből látom, hogy a konyhaasztalnál ül, és suttog. Ha jól hallom, finom gilisztákról és kövér pondrókról mesél.

Robotklotyó

Arnolddal az NK - *Nordiska Kompaniet*, a legelegánsabb és egyben legdrágább üzletház - előtt beszélünk meg találkát. Pontosan érkezem, messziről látom, amint integet. Belémkarol, fojtott hangon közli:

- Mennem kell valahová. Tudsz a környéken egy WC-t? - Szemében könnyörgés, homlokán verejtékcseppek. - Nyugi, a vendéglő mellett biztos van - irányítom be az üzletházba.

A klotyó az ötödik emeleten van, belépünk a várakozó liftbe. Halk zene szól. Az ajtók hangtalanul és főleg lassan csukódnak. A lift alig észrevehető rándulással indul, de rögtön fékez. Kellemes, halk női hang közli, hogy az első emeleten vagyunk. Fiala elárúsító száll be, az ajtó elé áll, háttal nekünk. A másodikra megy, ott négyen nyomulnak be. Az ötödik utolsó pillanatban ér az ajtóhoz, hogy visszarángassa őket: lefelé van útjuk. Arnold szeme vadul forog, az ajkába harap. Szabad az út, nem állunk meg az ötödikig. Arnold, mint akit puskából löttek ki, eltűnik a terített asztalok irányába. Egy perc múlva újra megjelenik, és a ruhatárat veszi célba. Onnan már csak ötkoronást kérni csoszog vissza hozzám. Szerencséje van, mindig van apró nálam. Elfűjtat vele, bedobja az automata zár perselyébe. Kattanás, ajtócsapódás.

Belezuttyanok az előcsarnok egyik kényelmes bőrfotelébe. Mindig hordok magammal olvasnivalót. Előveszem, lapozgatok. Arra riadok fel, hogy Arnold mellettem áll. Szedelőzködnék, de inti, hogy maradjak. - Van még egy ötkoronásod? Ezt neked is látnod kell.

Annak ellenére, hogy nem érzem égető szükségét, tudom, hogy jobb elébe vágni a problémának, mint az elmulasztott lehetőségen utólag sajnálkozni. Becsúszatom az érmét a perselybe, és már bent is vagyok. A porcelán ülőke mögött egy, a hagyományos víztartálynál két-háromszor nagyobb fehér szekrény, rajta egy zöldesen világító kapcsológomb, mellette, a négy pontba foglalt használati utasításban a műveletek ismertetése:

1. Dolgod végeztével nyomd meg a gombot; 2. a láda kinyílik, egy kar behúzza a használt ülőkét; 3. új ülőke csúszik a helyére, és 4. a régi ülőkét a gép mossafertőtleníti-szárítja.

Nem bírom megállni, megnyomom a gombot. Elbűvölve nézem, hogy a láda ajtaja kipattan, elfedi az visszavonuló ülőkét. Pár másodperc után új ülőke csúszik helyébe. Ajtó csattan, mögötte megkezdődik a tisztára sikálás. Egy perc múlva a hajszárító hangjára emlékeztető zúgás is megszűnik. A gép készen áll új bevetésre.

Élek az alkalommal. Sietségre nincs okom, elmélázok. Hol van az otthoni fürdőszoba, amelynek tartályáról kövér vízcseppek lógtak? És a padlásfeljáró melletti budi, melyben télen megfagyott a víz, és csak a „kaka-rezso” bekapcsolása tette

elviselhetővé a huzamosabb ott-tartózkodást?!

Emlékeim a falusi házba repítenek, ahol majd minden nyaramat töltöttem. Az árnyékszék a kert végében állott. Sötétedés után, zseblámpával a kezemben, vacogó fogakkal botorkáltam az udvar végébe. A fareteszt elfordítva az ajtó magától nyílt, mert az idők során az építmény enyhén oldalra dőlt. A zseblámpa fényétől riadt pókok megrebbentek hálójukon, hogy aztán ismét mozdulatlaná váljanak. Miután az ajtót gondosan magamra reteszeltam - gyanús árnyékokat láttam, hátrafelé jövet az ösvény két oldalán - előbb körbevilágítottam - Clark Gable sunyin vigyorgott rám a falról -, majd a lámpát a kerek fedő mellé helyeztem. Igen, időhúzás volt ez a javából.

Gyorsan helyet cseréltem a fedővel. Agyam ürült ki elsőnek: a kiáramló bűz képtelenné tett magasröptű gondolatokra. Az sem vidított, hogy a szegre feltűzött újságpapíron ritkás volt a szöveg. Most már bevallhatom, hogy a nyomdafestéktől csöpögő főtítókár-képeket egyszerűen összegyűrtam, és a mélybe hajítottam. Az ott falatozó legyek méltatlankodó zümmögéssel nyugtázták az új vendéget.

Később, a paplan alatt vacogva azzal vigasztaltam magam, hogy másnap úgyis fürödni megyünk a patakra, és akkor ott lesz a kukoricás...

Évekkel ezelőtt stoppoltunk a Tengerről hazafelé. Arnold akkor is hajlamos volt sürgősségi esetekre. A város határában, a benzinkútnál vártuk, hogy valaki felvegyen a kocsijába, amikor rájött a hasmars. Hátrálva tűnt el az út melletti kukoricásban.

- Látszom még? - kérdezte időnként.

Közöltem vele, hogy most már távcsővel sem lehetne észrevenni. Kis idő múlva idegesen, maga mögé pillantgatva csörtetett elő. Csak az autóban vallotta be, hogy miközben azzal volt elfoglalva, hogy ne lássák az útról, torokköszörülést hallott közvetlen közeléből. A közeli műtrágyagyár alkalmazottjai útjukat rövidítendő, ösvényt tapostak a kukoricásban. Annak a közepén guggolt, működésével akadályozva a forgalmat.

Zubogás, ajtó ki, ülőke be, ülőke ki, ajtó be, zubogás. Mosolyogva távozom.

- Na, mit szólsz hozzá? - Arnold kíváncsian lesi a véleményem.

- Ami azt illeti, még egy ütemet beiktathattak volna. - Csodálkozva néz rám, de felvilágosítom.

- Akkor kezdet sem kellene mosni utána...

Salsabuli

Marcelláék lakásában a friss festékszagot elnyomja a hömpölygő bagófüst. Az előszobában kabáthegy. Ismeretlen leányzó turkál a halomba rakott ruhák között. Félszegen mosolyogva fogadja Arnold harsány köszöntését. A szobában sejtelmes árnyak imbolyognak, a hangszóróból ritmusos zene dübörög, egy nő spanyolul

kornyikál.

Arnold kicsomagolja a szegfűt, hóna alá szorítja a borosüveget, bekopog a konyhaajtón. Marcella éppen jégkockákat szedeget egy kerek üvegtálba, Gunnar felgyúrt ingujjal, italt tölt az asztalon sorakozó poharakba.

- Ne várjatok kiszolgálásra. Vegyetek azt, ami éppen jól esik – mutat Marcella a hidegtálakkal telerakott asztalra. Arnold nem kéreti magát kétszer, jól megrakja a tányérját pácolt lazaccal. Gunnar a kezünkbe nyom egy-egy poharat, koccintunk az új lakásra.

Gunnar öccse, Jesper bukik be az ajtón, eléggé be van már állítva. Felhajt még egy pohár vörösbort, aztán kézenfog és átvonszol a szobába. Annak ellenére, hogy rám dől, elég ügyesen táncol.

Kezdem megszokni a félhomályt. Lehetünk vagy húszan, a többség a fal melletti pamlagon üldögél. A táncolók közül kitűnik egy rendkívül jóképű, kreol fiatalember. Csak Manuel lehet, Marcella unokatestvére. Partnere egy babaarcú, langaléta csaj, a divatos *salsa* lépéseit tanulja.

Jesper megint megszomjazott. A fal mellé húzódok, nézem a táncolókat. - Gyere, zötyögjünk mi is egy kicsit! - nyújtja felém a kezét Arnold. - Hogy is kell erre lépni? - Félúton megtorpan, Manuelt figyeli. Lépés jobbra-balra, törzscsavarintás, helyben topogás, jobbra-balra. Arnold megvonja a vállát, hirtelen elhatározással átkarol. Elég jól csináljuk. Lehet, hogy nem a valódi, de legalább ütemre lépünk.

A harmadik szám közepén Arnold elenged, otthonosan a CD játszó mellé guggol, és a zöldes lámpák fényében vizsgálgatja a borítót. A *salsa* elhalkul, és helyette a Boney M. ütemesen pattogó zenéje tölti be a szobát. Arnold feltűri az ingujját, kioldott nyakkendőjét a szekrény kulcsára akasztja, és széles vigyorral a parkett közepére von. A többiek udvariasan helyet szorítanak, mindjárt több helyünk van. A párok egymás után hagyják el a szobát. Hamarosan csak mi ketten roppjuk.

Marcella jelenik meg az ajtóban. - Ne haragudjatok, de a többiek azt szeretnék, hogy a *salsás* CD-t hagynátok, ugyanis, ez... izé, olyan témaest. - Felhúzza a vállát, olyan aranyos. - Aki lépést akar tartani a divattal, az manapság *salsát* táncol. Azért hívtam meg Manuelt, hogy tanítson meg minket - teszi hozzá, mintegy bocsánatkérően.

Arnold szabadkozik, közben helyreáll a rend. Manuel újra közepén billegeti magát, most Jasmine a tanítvány. Csinos a pofija, valami szappanoperában játszik, láttam egyszer a televízióban. Manuel időnként belép a formás combok közé, ilyenkor Jasmine zátonyra fut. A fal mellől mohó pillantások kísérik. Szívesen táncolnának Jasminével, de hát ki meri lekérni a mestert?

Gunnar kér fel egy fordulóra. Miután kétszer jól összekoccan a térdünk, kiegyezünk a régi, bevált „egyet jobbra, egyet balra”-ba. - Hiába, brazil vagy legalább argentin vérnek kell csörögnie az ereidben, hogy így mozogj - int Manuel

felé Gunnar.

A hangszóróban ismerős dallam csendül. Manuel néhány tétova lépés után elengedi Jasmine derekát.

- Ez már nem salsa, ez csa-csa-csa - magyarázza a tanítványoknak. - Ez nehezebb, mint a salsa... - Manuel szemei tágra nyílnak: a zene ritmusára Arnold saszszerűk be a parkett közepére.

- Ez az, *maestro!* - pattan fel Manuel. Arnold mellé ugrik, kivár két ütemet, aztán belekezd. Marcella kifut a konyhába, és egy pillanat múlva mindenki a szobában tolakodik. Gunnar mutyiban megpróbálja utánozni őket, de fél perc után felhagy vele. Félrevonul, grimaszolva tapogatja a térdét. Manuel csuromvizes, odáig van az elragadtatástól. Háromszor teszi fel ugyanazt a számot.

Arnold éjfél után nem éppen társasági lény, de ezúttal az utolsók között távoznak. Manuel és Jasmine velünk tartanak. Manuel még mindig nem tért magához a meglepetéstől, tele van kérdésekkel. Arnoldot nem kell sokáig kérteni.

- Ha hiszitek, ha nem, ötödikes koromban, a tánciskolában tanultam meg csa-csa-csázni. Fábián bácsi, aki balettmester volt, vonalzóval a kezében járt körbe, ellenőrizte a körmünket, és azt, hogy van-e nálunk tiszta zsebkendő. Enélkül nem kezdődhetett el az oktatás. Izzadt tenyérrrel, torkunkban kalapáló szívvel kértük föl a lányokat, botorkáltunk az angol valcer, a foxtrott, a csa-csa-csa ritmusára... Mire ezeket megtanultuk, divatba jött a *twist*, utána a *shake*...

- Rumbát, sambát tudsz-e? - Manuel minden szavát elhinné Arnoldnak.

- Nem, azt nem - rázza meg a fejét Arnold. - Az elvtársi összejöveteleken kizárólag *twistet* és tangót táncoltunk. Volt egy időszak, amikor a csoportos tánc, a *madison*, vagy a *letka-jenka* volt a divat. Tudjátok, az a pingvin tánc?! Állj a hátam mögé! - Manuel készségesen engedelmeskedik. - Kéz a derekamra, egy-két-hár..., és: Let-ka jen-ka, pamparampa- rampam, tá-ri-tári táttárári-rampampam. - Ti is! - kiáltja.

Manuel Arnoldba kapaszkodik, én meg Jasmineba fogózkodom. Magasra rúgunk, szökdécselünk, mint a kecskék. Akarom mondani, pingvinek.

- Ez csuda jó tánc volt, mert a csúnyácskák és a majomsziget érdemes tagjai is táncolhattak - lihegi kimerülten Arnold.

- Elvtársi összejövetel! - fintorog Jasmine. - Nem hangzik valami jól...

- Nekünk, iskolásoknak megfelelt. Persze, nem smároltunk olyan vadul, mint például a Fásoknál, vagy a Vasas klubban csütörtök délutánoként, a kimenőnapon szoktak... - Arnold egészen meg van pendülve. - Oda nem is engedtek be minket. Sanyinak egyszer sikerült bejutnia, de amíg feszesre sodort gyapjúsálával nem tömte ki a nadrágját, nem vették figyelembe. - "Láttátok volna, hogy dörgölöztek a lányok a sálamhoz!" - hengegett másnap a tornaórán.

Manuel csuklik a röhögéstől, Jasmineba fogózkodik. Csúszkálunk a havas úton. A metrónál elbúcsúzunk. Megígérjük, hogy a jövő héten telefonálunk...

- Bongó - la! Bongó - csacsacs!

A Martinis poharakban kocog a jég, ahogy Arnold, a tálcával egyensúlyozva

beszteppel a szobába.

Most mondjam ennek az embernek, hogy fáradt vagyok?

Sankta Lucia

Még csak reggel kilenc óra, de már minden hely foglalt az Egyetem óriási ebédlőjében. Hosszú asztalok mellett ülünk, kezünkben a gőzölgő kávéscsészével, majszolgatjuk a sáfránnyal ízesített, dupla S formájú, rosszul sikerült diétás túróshoz hasonlítható mazsolás süteményt, a *lussekatt*-ot. Kint lassan világosodik, az ablakokhoz kósza hópelyhek verődnek. Az asztalokon gyertya ég, a levegőben feszült várakozás. A halk beszélgetésbe énekszó szűrődik. A bejárat felől jön, ahol sejtelmes fények és árnyékok imbolyognak a szélesre tárt üvegajtón.

Elsőnek szöke hajkoronáján égő gyertyakoszorúval, talpig érő hófehér lepelben, az év Luciája tűnik fel. Közvetlenül utána, kettes sorban, ugyancsak talpig fehérben, kezükben gyertyával a nyoszolyólányok. Lassan, egyet-egyet lépve jönnek. Legalább tízen vannak, a fülbemászó „Sul mare lucia” svéd változatát énekelik, a „Sankta Lucia”-t. Az idősebb kollegák szemében könny csillog, az ázsiaiak fényképezni is elfelejtenek. A szüzsies menet végighalad az asztalok között, megállapodik a terem közepén. A leányok rendezik soraikat, a karmester is előkerül, és a kis kórus rövid előadást tart. Kipirult arccal fűjják a nótát.

A névadó Lucia 304-ben halt mártírhalált Syrakuzában. A diokleciáni átkos emlékezetű időkben rájárt a rúd a szüzekre. Luciát, miután sikertelenül próbálták call-girlnek beszervezni, máglyára küldték. Mivel a lángok nem ártottak, kevésbé szofisztikált módon, torkát karddal szúrták át, úgy vetettek véget életének. Ma már csak találgatni lehet, hogy a december 13-a hajnalán kezdődő karácsonyi böjtöt megelőző, hajnalig tartó dorbézolásokból, avagy a katolikus Szent Miklóst helyettesítő középkori német ünnepből alakult ki a ma annyira népszerű Luciázás.

Annyit azért sikerült kiderítenem, hogy Svédországban és Finnországban 1927 óta él felújított formában ez a zimankós, téli hajnalt köszöntő hagyomány. A fiatal leányok kora hajnalban kelnek, hogy megsüthessék a *lussekatt*ot, és a keksz-szerű pepparkakát. A nagyobbacsák az iskolában virrasztják át az éjszakát. Amikor aztán virradni kezd, a nyoszolyóleányok a demokratikus módon rendezett választással kijelölt Lucia fejére helyezik az égő gyertyakoszorút. A szüzsies menet körbehordozza a fénysugarat, amely oly fontos szerepet játszik a hosszú téltől szorongós lelkű északiak életében.

Külön megtiszteltetés a parlamentben, de még inkább a Grand Hotelben Luciázni, ott, ahol az újdonsült Nobel díjasok szállnak meg. Kora hajnalban, minden előzetes figyelmeztetés nélkül vonulnak be a szobákba. A legédesebb álmukból ébredő, és nem éppen ifjú kitüntettek, meglepetésükből felocsúdva igyekeznek jó képet vágni ehhez a szép szokáshoz.

Feljegyezték, hogy az egyik japán kitüntetett szentül meg volt győződve arról,

hogy a mennyországba jutott, és az angyalok dalát hallgatja. A dán Nobel díjas orvos kócos hajú felesége a kíséretként betóduló fényképészek előtt az ágy alá menekült. És amire sajnos senki sem gondolt előre, az a halálra rémült Martin Luther King bizarr képzettársítása volt a hosszú, fehér lepelbe burkolt, kezükben égő gyertyával, harsányan daloló társaság láttán. Ettől eltekintve általában kellemes benyomást kelt az idegenekben a protestáns, női Mikulás.

A megolvadt viasz vészesen csöpög az aranyszőke fürtökre. A leányok újból rázendítenek a fülbemászó melódiára, és a menet elindul a kijárat felé. Felhőrpintjük az utolsó csepp kávéját. Lehajtott fejjel, szó nélkül áramlunk kifelé. Szentségtörésnek számítana kacarászni.

Este a tévében svéd krimi-komédia. Folyik a cselekmény, éppen a bankrablás van soron. Az ügyfelek a falhoz állítva, a minden tagjában reszkető, szemüveges pénztáros három, géppisztollyal fegyverkezett, álarcos betörő felügyelete alatt pakolja a százasokat és az ezreseket. Hirtelen nyílik az ajtó. Arcukon angyali mosollyal bevonul a Lucia-menet. Pillanat alatt eltűnnek a fegyverek. A gengszterek lekapják az álarcukat, a kliensek leeresztik a kezüket. „Sa-hank-taha-Lu-hu-ci-ia, Sa-a-ankta Lu-ci-a”. Mindenki mosolyog. A végén megtapsolják a sugárzó arcú kisleányokat. A rablóvezér a könnyeit törölgeti. Amikor az utolsó fehérleples mögött becsukódik az ajtó, a rablók felrakják az álarcot, és mindenki visszatér a félbehagyott foglalatosságához. Az ügyfelek a falhoz álláshoz, a kasszás a rakodáshoz.

Arnold hatalmasat ásít, és a távirányítóval skálázni kezd a huszonvalahány csatorna között.

Svéd sushi

Aki Stockholmban a svéd konyha különlegességei felől érdeklődik, lebecsülő vállrándítást kap feleletül. Alig akad olyan vendéglő, ahol a személyzet és az étel is svéd. Ennek nemcsak az az oka, hogy a vendéglátóipar csaknem kizárólag bevándorlókat foglalkoztat, hanem az is, hogy északon, Norrlandban, és a déli Szkonéban adnak a kulináris tradíciók ápolására, mialatt hosszúkás országunk fővárosában ezt nem erőltetik. Pedig a svéd ételek - és ebbe beleértem a különféle nemzetek meghonosodott ételfajtáit is - ízletesek és könnyen emészthetők. Elkészítésükhöz minimális mennyiségű zsiradékot használnak, és mindez mellé sok salátát fogyasztanak. Tíz évi svéd koszt után, a Balaton partján, egy diétás túrós csusza úgy kiütött, hogy egy héten át csak ásványvízen éltem.

Norrlandban nemzeti ételnek számít az árpakása, amit hideg tejjel és vörösfonya dzsemmel fogyasztanak. A másik specialitást, a vérpudingot, ropogósra sült szalonnával és ugyancsak vörösfonya dzsemmel vagy fehér mártással szokták felszolgálni. A marinált heringet - hagymás-mustáros-kaprosan - héjában főtt krumplival eszik, és vajás, kétszersültféle keménykenyérrel, melyre vékony

szelet sajtot vágnak. A savanyú hering - a *surströmming* - a bátrak eledele: semmi máshoz nem hasonlítható svéd különlegesség. Illata több mint iszonyatos. Ennek ellenére vannak, akik erre esküsznek, és minden év augusztusában lakomát ülnek a tisztelőtére.

Régebben hiánycikk volt a só. A májusban kihalászott, nagymennyiségű Balti-tengeri heringnek - hivatalosan *strömming* a neve - megmutatták a sót, majd hordóstól beásták a földbe. Ott aztán szépen erjedni kezdett, úgyhogy a nyár végére egészen puha lett. És irtózatosan bűdös. A belső nyomástól enyhén deformált, literes konzervdobozokat, leghamarabb augusztus harmadik, vagy negyedik péntekén szokás kinyitni. Ilyenkor még a halakat máskülönben kedvelő macskák eltűnnek a környékről, és csak akkor kerülnek elő, amikor a penetráns bűz már elszállt.

Rothadt részét eltávolítva, gondosan megtisztítva, főtt krumplival, sok-sok hagymával és tejföllel összekeverve, vajas vékonykenyérbe göngyölve, minden teketóriázás nélkül szokás bekapni. A snapsz, mint hatékony öblítő meg zsibbasztó nemcsak ajánlott, hanem kötelező is. Egy pohár tejjel leöblítve, csak két napig öklendezi fel az ember.

Kisarnold iskolájába kilenc év alatt csak egyszer hívtak be. Akkor sem volt hibás, de hát demokráciának kell lennie. Egy elvesztett jégközi mérkőzés után, az osztálytársai bosszút akartak állni a párhuzamos osztály tanulóin. A szünetben kifutottak a közeli boltba, vettek egy vörös-arany színben pompázó, kellően dagadt konzervet. Becsengetés után a folyósón meglékeltek. Gázálarc hiányában a hangosan szörcsögő doboz kezelhetetlenné vált, ezért kapásból bevágták a személedobóba. Ami egészen véletlenül a szellőztetőrendszer kürtőjének bizonyult... Aznapra ki kellett üríteni az iskolát.

Arnold ezt annyira mulatságosnak találta, hogy kellemetlenül éreztem magam a gyűlésen. Az úton hazafelé aztán elmesélte, hogy anyósom is vásárolt az aránytalanul olcsó konzervből. A sípolva kitörő, orrfacsaró bűz rettenetesen meglepte. Hiába kapitalizmus, vannak még hibák. Másnap első dolga volt visszavinni a romlott árut a boltba. Kezében a bűnjellel felszállt az autóbuszra, de, hogy apránként mindenki arrébb húzódott a sóhajtozó csomagtól, a második megállónál szégyenkezve leszállt. Hazagyalogolt, vette az ásót, és elásta a ház mögötti erdőben.

- Ismerd el, hogy ez nemesebb kitolódás, mint macskaeledelt venni ebédre! - ér fel bennem a női szolidaritás.

Arnold erre hosszú magyarázatba kezd, amit legalább százszor hallottam.

Születésnap

Születésnapot, névnapot nem igen szoktak errefelé ünnepelni, legalábbis nem olyan lendülettel, mint azt minálunk teszik. Ez azzal magyarázható, hogy az állami ünnepeket előnyben részesítik. Együtt ünnepelni sokkal biztonságosabb, mint csoportokra szakadva.

Egészen más a helyzet, ha valaki az ötvenedik évét tölti. Számon tartják a munkahelyen, a családban, a kézimunkakörben és a golfklubban is. Ilyenkor nincs menekvés az ajándékozás-megvendégelés yinje és yangja elől. (A családon a férj-feleség-gyerek értendő. A nagyszülők már csak a rokonok halmazába, na meg a gombaként szaporodó aggmenházakba férnek be.)

Sven Svenssonék, jóval az esemény előtt, kizárólag erre az alkalomra készített meghívókon tudatják, hogy az ominózus napon „nyitott ház”-at tartanak. Vagyis hát, boldog-boldogtalant szívesen látnak egy pohárkára.

Tradíció szerint hajnalban ébreszti Sven Svenssont a család. Körbeállják az ágyát - kezükben tálcán a gőzölgő kávéscsésze és a torta -, és rázendítenek a *"Ja, må han leva"*-ra, a *"Happy Birthday To You"* svéd megfelelőjére. Sven magához öleli csemetéit, közben szaporán ismételgeti, hogy micsoda meglepetésben volt része.

Visszafekvésről szó sem lehet; rajtaütésszerűen meglepik munkahelyi kollégái. Beinvitálja őket, közben nem feledkezik meg bizonygatni, hogy mennyire kellemesen érintette a figyelmességük. Még nyolc óra sincs, amikor a kollegák felállnak a terület asztalkám mellől. Búcsúzkodnak, tudják, hogy Svenre nehéz nap vár.

A gyerekek is elviharzanak az iskolába. Svenék kettesben maradnak, lapozgatják az újságot. Az utolsó oldalon, a nap ötvenévesei között Sven fényképe díszelleg. Aránylag Sven néz ki a legjobban. Nem volt buta dolog a tíz évvel ezelőtti igazolványképet beküldeni.

Délután megindul a köszöntők áradata. Sven és felesége az ajtóban fogadja a rokonokat, a szomszédokat, a barátokat és a felebarátokat. Az előszoba, valamint a társalgó hamarosan megtelik ajándékokkal, virágcsokrokkal. Mindeniken cédula hirdeti, kitől is származik. Folyik a parolázás, ismerkedés. Eleinte bénán, később az elfogyasztott hűsítők hatása alatt, egyre élénkebben. Állandóan csörög a telefon, még jó, hogy Ingegerd néni elvállalta az üzenetek továbbítását.

Az esti bankettre jóval többen jelezték részvételüket, mint ahányan az ebédlőben elférnének. Svenék jómódúak, megengedhetik maguknak, hogy kibéreljék a közeli klubházat. Az előcsarnokban boldog-boldogtalan ott tülekedik a kézzel rajzolt, ültetési rendet feltüntető kartonlap előtt. A házastársakat egymástól a lehető legtávolabbra ültetik, a keveredési entrópia kielégíti a legrendezetlenebb rendszerek elvárását. A vendégek fegyelmезetten székeik mögött állnak, amíg a tájékozási nehézségekkel küszködő meghívottak is megtalálják helyüket. Alig hallható torokköszörülés, és mindenki egyszerre helyet foglal.

Az előétel - művészien elkészített lazac-ikra-citrom kreáció - fogyasztását Sven bátyjának és unokatestvérének énekes felköszöntője szakítja meg. A kántáló hangon előadott életraaj egy kicsit az ortodox temetésre emlékeztet. (Oda azért is érdemes elmenni, hogy az ember megtudja, hogy az elhunyt kivel-mikor-mekkorát vétkezett.)

Elmélyült társalgásra nincs alkalom, mert máris a ceremóniamesterre kell fi-

gyelni, aki az est szónokait konferálja be. Az első szónok a rokonságot képviseli, a második a kollégákat.

Hozzák a vacsorát. A tányéron három kis szelet hús, barna szósszal nyakon öntve. Körbeadják a sültburgonyás, majd a salátás tálat. Az evőeszközök csörömpölésébe elégedett mormogás vegyül, amit csak időnként szakít meg egy-egy pohárköszöntő. Ilyenkor nagy komolyan koccintunk.

Sven felesége, Ingrid bejelenti, hogy színjátszó kollégáinak közreműködésével egy kis színdarabot fognak bemutatni. A darab témája: a férje hódításai az elmúlt években. Nagy taps, a szomszédok sokatmondóan egymás tekintetét keresik.

Késő estére jár, amikor Sven emelkedik szólásra. Megköszöni a jelenlevőknek, hogy eljöttek. Mellékesen megemlíti, hányan ülünk az asztalnál, kitől milyen ajándékot kapott.

Éjfél előtt néhány perccel hozzák a kávé, aztán megszólal a zene. Végre szabad a tánc! A férfiak felugrálnak, és táncra kéri a jobb oldalukon ülő hölgyet. Sietni kell, mert a terem bérlete félóra múlva lejár.

Egy óraker megérkeznek az előre megrendelt taxik, és perceken belül csak a bejáratnál elhelyezett mécsesekből lehet arra következtetni, hogy nem is olyan régen több, mint százan mulattak ott.

Másnap Sven egyenként előveszi az ajándékokat. - Egy váza Gunneléktől... - ...neléktől... - írja be Ingrid a lista végére.

A család ajándéka léggömbkirándulás a belváros fölött.

- Reméljük, ez segíteni fog tériszonyod leküzdésében! - áll a fél vagyomba kerülő jegy hátán. Már csak a köszönő lapokat kell megírni, és ezzel Sven boldogan letudhatja élete legnagyobb eseményét.

- Most már értem, hogy miért írta nemrég az újság: "N.N. közéleti személyiség 50. születésnapját az országon kívül, ismeretlen helyen ünnepli." -

Arnold könnyen beszél, éppen három éve van még az ötvenig.

Tessék választani!

Koromsötétben botorkálok ki a konyhába. Megnyomom a kávéfőzőn a piros gombot, s visszafekszem. Arnold motyog álmában. Kihúzom a feje alól a párnát, elhallgat.

A konyhában egyre hangosabb a rotyogás, de nem érezni a kávé illatát. Arnold tegnap csak vizet tett a kávéfőzőbe, enyhén barnás színű, forró víz az eredmény. Kénytelen vagyok előlről kezdeni, persze meg kell várnom, amíg annyira lehül, hogy újra lehet tölteni.

Villanyt gyűjtök, felpolcolom magam az ágyban. Arnold felébred a lapozásra. Hunyorog, az ágy szélén ülve barátkozik a felkelés gondolatával, majd erőt vesz magán, és kicsoszog a fürdőbe. Valamivel később két kávéscsészét egyensúlyozva jelenik meg. Elvonul a heverőre az újság politikai rovatot tartalmazó részével.

Csendben olvasunk. Arnold néha megcsóválja a fejét.

- Megjött a szavazatok listája - töri meg a csendet. Felébe hajta az újságot. - Azt, hogy a szociáldemokraták nyertek rég tudtuk; most a részletes eredményeket közlik. Az 5.640.393 urnához vonult szavazó közül 2.513.905 adta rájuk a voksát. A „moderátok” azaz a konzervatívok 1.243.253, a liberálisok pedig 399.556 szavazatot kaptak. Ugyanakkor a kis pártok, úgy értem: a kicsi-kicsi pártok is kaptak szavazatot! A Kocsma párt például 2, a Természet 54, a Manó-párt pedig három szavazatot kapott!

Helyet szorít a heverőn, ketten hajolunk a lap fölé. A megközelítőleg ezres listán a pártok nevét ábécé-sorrendbe szedték. A-párt, Al Bundy majd az Ateista-párt. Szavazatot kapott a Baath, a Barna-Kaka, a Beatnik valamint a Beavis&Butthead párt is.

Egyre lelkesebben vadászunk. A Kupleráj, a Pokolba a Kurvákkal, a Rúdugró, a Nudista, a Piranha, a Bolondok, a Ha-ha és Hi-Fi pártok egyenként egy-egy szavazatot kaptak. Ugyanannyit, mint a Szaddam Husszein, Elvis Presley, Curt Cobain és Fred Flinstone nevét viselő pártok. Az állatok - Kecske, Macska valamint Kakadu -, sem voltak sokkal eredményesebbek.

A Sztálin, a Szédült Fej és a Maszturbáljunk Többet pártok népszerűsége a Király pártéval vetekedik. A Nintendo, Rózsaszínű Párduc, Pol Pot, Olof Palme, Óriáskígyó, valamint a Liverpool FC pártok együttesen annyi szavazatot kaptak, mint a Robin Hood párt egyedül. Mr. Bean for president, Frank Zappa, Thomas Brodin, Tonia Harding és Jimmy Hendrix pedig összesen annyit, mint Jézus.

Futottak még: Szélesebb Járdákat, Több Nyugdíjat az Orosz Parancsnokoknak, az Elfelejtettek, a Becsületesek, a Bagózók, a Kannibálok, a Női Hátsófertály, a Két Nemiszerv - becsületesen kiírva - és a Nincs Kire Szavazni párt! Hogy ne említsem a Homokozó, Esernyő, Tenisz, Nap, és a Telefon pártot!

Van választék, nem úgy, mint amikor a kolozsvári Hadsereg Házában szavaztam. Vasárnap reggel agitátorok járták az utcákat, becsengettek minden házba, nógatták a későnkelőket. Katonák - igaz, fegyvertelenül - segédkeztek, szürke zakós úriemberek jártak ki-be az ajtón. Igényesebb választókban a hullaház hangulatát idézte fel. Tíz órakor a rádió bementa, hogy dolgozó népünk 99.86 százaléka szeretett pártunkra szavazott. Nyugodtan ülhettünk le ebédelni.

Nem akarok rosszmájú lenni, de a számítógép korában, késő estig kell várunk a választási eredményére. Arról nem beszélve, hogy a pontos lista csak egy hónap múlva készül el.

Nyújtózkodom, indulnék a fürdőszobába, amikor Arnold hirtelen rábök a lista végére. Közelebb hajolok, nem hiszek a szememnek: A lista legvégén, Zigge és Zorro közé élelve, ott áll, igen, a ZITA párt, egy szavazattal.

- Előkelő társaságba kerültél, hallod-e? - Arnoldnak nehezőre esik visszafojtani derűtségét.

Ha nem tudnám - teljesen véletlenül - hogy a "Zita" hírhedt pornó-mozi a belvárosban, bizisten Arnoldra gyanakodnék.

Úr - zöldben

- A következő árverési tárgy egy húszgrammos karkötő!

A bordó zakós, kerekfejű kikiáltó körbejárta a szinte zsúfolásig telt teremben.

- Kapok érte háromezer koronát? Kétezet? Hát ezer van-e?... Ezer korona. Gondolják meg jóemberek: Ezerrrr korrrrona!!! - változtat mesterkélt hangot. - Ülnek és alusznak?! Ezerkettő, ezerhárom ... Na, úgy, na! Ezernégy ... ezernégyszáz koronáért a fekete kalapos hölgyé az ablak mellett! – kalapácsával nagyot csap az asztalra.

Az ingujjban várakozó pénztáros felkapja a karkötőt, helyére egy nyakláncot helyez, aztán eliramodik a jelzett irányba. Türelmesen megvárja, amíg a hölgy izgalomtól remegő kézzel lepengeti a vételárat. Lapozgatunk a katalógusban, kezek emelkednek a magasba, segédek serénykednek a sorok között.

Az újságban olvastuk, hogy a zaciban felejtett értéktárgyak szombatonként kerülnek kalapács alá az egyik elegáns belvárosi szálloda nagytermében. Igaz, hogy az ékszerekre egy viszonteladó ígerte a tört arany hivatalos árát, és a HI-FI tornyok olykor a bolti áron keltek el, mert a vásárlók belemelegedtek a licitálásba, de egy kis szerencsével meg kitartással egészen jó vásárokat lehetett ott nyélbe ütni.

Az elárverezendő tárgyakat két órával az árverés kezdete előtt bárki megtekintheti. Az üvegszekrények előtt tolongók egyenként kikérik, és nagyítóval vizsgálgatják a sorszámmal ellátott arany nyakláncokat, gyémánt gyűrűket, kapargatják az ezüst evőeszközöket, nyomogatják a videók gombjait, jegyezgetnek a nyomtatott listák szélére. Délben egy órákor megkezdődik az aukció, és röpké három óra alatt 3-400 tárgy talál új gazdára.

Arnold tavaly tavaszig, minden szombat délben felvette a zöld zakóját és elment az árverésre. Egy idő után ő lett az „úr zöldben”. Vagy tíz tárgyat bekarikáz a listán, azokra licitál. Jóval a reális árak alatt. Még véletlenül sem száradhat rá semmi.

Engem csak az ékszerek érdekelnek, azok közül is csak a brossok. Imáááádom őket! A legszebbet, egy leheletkönnyű, arany virágot, közepén piciny porzókkal kettőszert is kikértem, hogy megcsodáljam. Manapság ritkán lát az ember ilyen csinos ékszert. És kinek lenne szíve annyi pénzt kidobni rá? Maximum egy ezrest ... mondjuk kilencszázat ... - Hallod-e, Arnold? Ne menj ezer fölé!

Nem hiszem, hogy Arnold hallotta a kérésemet. Alig észrevehetően biccentgetve, egy videóra licitál. Ezeröttszáznál tartanak, ennyit ígért egy „barna bőrkabátos” a terem végéből. - Talán a „zöld zakós úrnak” többet is megérne – néz kérdően a kerekfejű a ma éppen magas nyakú, fekete pulóverben feszítő Arnoldra. Nem sürgeti, inkább élcelődve mondja. Arnold rövid töprengés után lebiggyeszi az ajkát. - Rögtön gondoltam! - csap le a kalapáccsal. Arnold belemélyed a listájába, csak a szeme sarkában gyülekező ráncokból látszik, hogy értékeli a kikiáltó humorát.

A hosszúkás teremben kétszáz-háromszáz lehetünk. A szélesre tárt ajtókon ki-bejárnak, a vastag szőnyeg felfogja a lépések zaját. Kintről behallatszik a cigarettá-

zók beszélgetése. Időnként újak érkeznek, a mellettem levő üres székre bepréseli magát egy természetes hölgy. Úristen, ez Klári! Észrevett, meglepetten mosolyog.

- Szervusztok. Hát ti is ...?

Arnold elfojt egy sóhajt, és listáját a fényképezőgéppel együtt a táskájába rakja.

- Palikának szeretnék egy ócska videót venni, hadd szedje szét a gyerek, tanuljon egy kis elektronikát - súgja a fülembe Klári. - Ékszert nem vennék semmi pénzért itt. Ugye, hogy te sem? - Megvetően elhúzza a száját. - Ki tudja, kié volt?

Megadóan bólintok. Ha öt perccel később jön, akkor a bross az enyém lehetett volna, akárkié is volt azelőtt!

Arnold feláll, sziszegve nyújtóztatja az üléstől meggémberedett tagjait. Elnézést kér a szomszédaitól a zavarásért, és eltűnik a szélesre tárt ajtó mögött. Közben két apró gyűrű talál gazdára, aztán a vörös bársonnyal borított asztalkán ott fekszik a bross. Álmaim brossa, csillogóan, szépen. Görcsbe rándul a gyomrom.

Itt ülök, két órán át, és nézem, hogy Arnold régi ócskaságokra licitál. Ahelyett, hogy megjavítaná a teraszajtót. Mióta ígéri?!

A kerekfejű ezernél kezdi, senki sem harap rá, már lent van négyszáznál. Valaki egészen hátulról négyötvenet ígér. A viszonteladó az első sorban megrázza a fejét.

elképesztően gyönyörű, csillog-villog a fehér blúzomon. A szemem is kékebb a meglepetés örömetől. És a hajam sem áll rosszul.

Utazások Mancsi nénivel

Mancsi néni a nyolcvanas évek kelet-európai zavargásai vetették Stockholmba. Pali bácsi, Mancsi néni hites párja, otthon maradt. Hogy Mancsi néni szavaival éljek – „úgy sem hagyta volna ott a rómi-partnereket.” Tény és való, hogy Pali bácsi a mézesheteket követő ötven évet részben a munkában, részben pedig a kártyaasztal mellett töltötte. Nyugdíjazás óta pedig kizárólag a szerencsejátékok területén való lemaradás behozására összpontosított.

Az új környezetbe való beilleszkedéshez egyeseknek évekre, sőt, évtizedekre

- Senki többet először - a kerekfejű gépiesen magasba emeli a kalapácsát. - Másodszor ... - kinéz az ajtón az előtérben álldogálók felé. - Kintről ötszáz - kérdőre vont szemöldökkel mered a terem végébe. - Ötven - ismét kinéz - hatszáz. Először, másodszor... Hatszázért az úré zöldben! - A pénztáros tanácstalanul néz körül, aztán a felismerés széles vigyorával az arcán az ajtó felé indul.

Arnold megáll a sor szélén, inti, hogy mehetünk. Suttogva búcsúzik Kláritól.

A szálloda előcsarnokában alig lézengenek néhányan. Nem bírom ki hazáig, megállunk az egyik falitükör előtt. Az arany virág

van szüksége. Mancsi néni szempillantás alatt beleszokott a nyugodalmas jóléte. Kétszobás lakásából kora reggel indul felfedező körútjaira. Hetvenéves létére, korát meghazudtoló fürgeséggel veti magát a polcok sűrűjébe. Ha nem érti a feliratot, megpattintja a csomagolást, és ujjával szűrőpróbát vesz. Ha pedig mégis felresikerül a beszerzés, azon nyomban elajándékozza a haszontalan árut.

Sanyi fiának naponta főz: finom rántott csirkét, kelkáposzta-főzeléket, francia-salátát sok majonézzel. És vargabélest. Vasárnaponként kisunokája is felugrik hozzá, ilyenkor torta is kerül az asztalra. - Édesanyám, kaphatok még egy kis tejszínhabot a tortára? - Mancsi néni tudja, hogy Sanyi életének a vasárnapi ebéd, a pohár sör és a tejszínhabba fullasztott sütemény ad értelmet.

Sanyi, valamikor még gyermekkorában összeveszett a pénzzel. Azóta sem békültek ki. Mancsi néni anyagi ügyekben ezért Arnold tanácsát kéri, engem egészségügyi tanácsadónak léptetett elő, és amikor csak teheti, velünk utazik haza. Számtalan rokonának visz ilyenkor ajándékot. Nem csoda, hogy csomagjai meszse túllépjék a repülőtársaságok által megszabott súlyhatárt.

A legutóbbi utazásunk különösen emlékezetes. Sanyi a megbeszélte időben érkezett a kocsival, hogy kivigyen a repülőtérré. Az amúgy terjedelmes Saab csomagtartója tele volt, az autó tetején hatalmas bőrönd trónolt. Miután Arnoldot sikerült lebeszélnem egy kisebb dühkitörésről, bemásztunk a hátsó ülésre, Sanyi beadogatta a csomagjainkat. Mancsi néni útleveléért az első sarok után tértünk vissza.

A félórás úton megtudtuk, hogy Mancsi nénit mennyire aggasztja, ízlik-e majd Pali bácsinak az itteni vaj? Két kilót vitt neki. Kutatva nézte az Arnoldot eltakaró csomaghalmazt, megtapogatta az egyik táskát. - Jól becsomagoltam. Tudjátok, hogy az itteni ecetnek sokkal jobb az íze - sóhajtott megnyugodva. Szabad kezeimet Arnold szájára szorítottam.

Becsekkeltünk. Hármunk csomagsúlya alig egy harmada a Mancsi néni bőröndjeinek. Kevesen utaztak, a kisasszony engedékeny. Két-két szatyrot kaptunk Mancsi nénitől, aki terheitől időlegesen megszabadulva, fürgén átszisszolt az ellenőrzőkapun, és eltűnt a vámmentes bolt irányába.

Éktelen sípolásra lettem figyelmes. Hátranéztem, Arnoldot két egyenruhás biztonsági őr szorította sarokba. Az egyik szatyorból harminc centis, élesre fent konyhakés került elő. Kisarnold Mancsi néniért futott, jöttek is néhány perc múlva.

- Ja, az a legjobb késem! Azzal vágom a csirkét! - fordítottuk a hatóságnak. Huzavona, aztán speciális csomagba teszik a kést. Megérkezésükor majd kiválthatjuk. Nem mertünk hátrafordulni, nehogy azt higgyék, hogy átvértük őket.

Ferihegyen az unokája várta Mancsi nénit.

- Visszafelé nem lesz csomagom - vigasztalta Arnoldot Mancsi néni. - Viszontlátásra egy hónap múlva!

A szabadság hamar eltelt. A reptéren nyoma sem volt Mancsi néninek.

- Ne remélj! - csüggesztettem Arnoldot. És tényleg, az utolsó pillanatban meg-

jelent. Karján egy télikabát, vállán egy hátizsák, kezében szatyorcsonk, lábával masszív sportzsákokat manőverezett.

- Nem kell segítenetek, elboldogulok egyedül is - nyújtotta Arnold felé a szatyrokat.

Az egyik szolid kinézésű csomag akkor hívta fel magára a figyelmet, mikor Arnold véletlenül megpróbálta kinyújtani elzsibbadt lábát. A máskülönben nagyon finom savanyú káposzta leve nagy foltot hagyott a padlóburkolaton. Nem segített a dezodor, sem pedig a friss levegő, ami a fejünk feletti szellőztető berendezésből áramlott az utastérbe. Egyedül Kisarnoldot hagyta hidegen az esemény. Mint mindig, amikor utazni kell, meg volt hűlve.

- Édesanyám, hoztál friss tejszínt? - hangzott Sanyi első kérdése. Manci néni alig észrevehetően bólintott. Amikor kikanyarodtunk a Stockholm felé vezető főútra, nem bírta tovább szótlanul.

- Kacsát is hoztam, Sanyikám! Meg finom ordát! - Az Arnoldot elborító csomagalmaz mögül aggasztó hörgés hallatszott.

Decemberben megint utazunk. Manci néni természetesen velünk jön. - Csak egy kis csomagom lesz, meglátjátok! - mosolyog huncutul. Beletúr a táskájába, és egy zacskó cukorkát kotor elő. - Kisarnoldnak küldöm. Puszillak drágám!

Nézek utána, amint felszáll a buszra. Siet vásárolni, hiszen nemsokára utazik, és a karácsonyi ajándékoknak még a felét sem vette meg.

Valborg

A „téli-svéd” április utolsó estéjén szekrényébe akasztja a télikabátját, felveszi a tavaszi ruháját, és a lobogó máglyák fényéből előlép a barátságos, jókedvű - éppenséggel vendégszerető – „nyári-svéd”. Legtöbbször csípős hideg van, de Svédországban nem az időjárás, hanem a naptár érvényes, így ezen az estén az ország apraja-nagyja lengén öltözve toporog a meggyújtásra váró máglyák körül, amíg este kilenc órakor fellobbannak a lángok. A nedves ágakba szorult vízgőz versenyt sípol a tavaszt köszöntő kórossal. A sok gyújtó-folyadék megteszi a magáét, az iszonyú meleg hátrálásra készlet. Tisztes távolságból nézzük minden durranás után a magasra szálló szikrákat. A sötét égboltot színpompás tűzijáték világítja meg, lassan oszlik a ködben a jó szagú löporfüst.

Valborgról van szó, a skandináv Walpurgis éjszakáról, amikor a gonosz varázslók - ha éppen úgy akarják - megakadályozhatják a növények növekedését, a kevéssé gonoszok pedig a vizet borrá változtathatják.

Persze, mindig akadnak olyan ünneplők, főleg serkenő bajuszú tizenévesek, akik semmit sem bíznak a véletlenre. Időnként félrevonulnak, és a papírzacskóba burkolt üvegekből kortyolgatnak. A máglya rég összeroskadt, de artikulátlan rikoltozásuk még sokáig hallatszik az éjszakában. Észak lakója ezen az éjszakán kiüvöltheti a tél elűzése fölötti határtalan örömét. (Első hallásra inkább ködkürt-

höz hasonlít: BŐŐŐŐŐŐŐŐ!!!!)

A hatóságok mindent megtesznek azért, hogy ne juthass könnyen alkoholhoz. Vendéglőben nem rendelhetsz szeszes italt, csak ha elmúltál tizennyolc éves. Ahhoz pedig, hogy azt vásárolj, be kell töltened a huszadik életévedet. Nem is olyan régen, rendelet tiltotta a vendéglők ablakainak elfüggönyözését, nehogy a korhely jól érezze magát pohárral a kezében. Aki meg egy üveg vodkát visz az utcán, az körülbelül úgy viselkedik, mint az a vicces kedvű fiatalember, aki, a televíziónézők millióinak szemeláttára meztelenül, alfelén a „tizenkilencedik lyuk” felirattal futott be a golfpályára. S ha még azt is hozzá vesszük, hogy a svéd polgár mindössze negyven éve vásárolhat korlátlan mennyiségű szeszesitalt a *Systembolag* speciális üzleteiben - akkor többé-kevésbé helyes képet kapunk a szeszfronton szembenálló erők viszonyáról.

Hiteles adatok szerint, 1830-ban a szesztermelés - és fogyasztás - elérte az évi 50 litert személyenként. Az egész ország csupa Wagner urakból állhatott, úgyhogy létszükségletté vált a szeszfogyasztás korlátozása. A huszadik század elején népszavazással elfogadtatott szigorú porciózást, mi szerint felnőtt férfinak havonta csak (!) három liter pálinka jár - igaz, hogy a neijének semmi, mert csak a hajadonok kaptak kupont - az ötvenes évek végén oldották fel. Gunnar szerint ez alapozta meg a modern alkoholizmust: az emberek kötelességüknek tartották az utolsó cseppig felhörpinteni az adagjukat. Azóta csak gyakori áremelésekkel és korlátozott terjesztéssel próbálják féken tartani az északi polgár vedelhetnékjét.

Az átlag svéd családnál ismeretlen a bárszekrény fogalma. Borpincéről nem is beszélve. Azért nem tartanak otthon italt, nehogy hét közben megigyaék. Péntek délután elmennek szépen a Systembolagba, és ott hatalmas sort állnak ki. A legnagyobb illetlenség ilyenkor észrevenni az ismerőst. Az autóbuszban minden zökkenésre kórusban "klinc-klinc" a válasz. Otthon csapra verik, és ami biztos az biztos: mind megisszák. Szombaton aztán csend és kollektív katzenjammer ül a tájon.

Hogy mennyit képes a viking egy ültében bevedelni, azt abból a riportból sejttem, amelyik, néhány évvel ezelőtt, az etilénlikollal édesített osztrák borok okozta halálesetről tudósított. Az újságban csak az asztalon sorakozó, üres üvegekről közöltek képet. Háát ... Feri bácsival, utcánk becsületben megöszült tintásával, aki a fizetésnapjának estéjén végigénekelte magát sötét kis utcánkon, feleannyi glikolmentes bor is végzett volna.

A bepiálás rettenetesen élvezetes élménynek számít, hiszen végre történik valami ebben a monoton, biztonságos, szinte sterilnek mondható életben. Másnap a társalgás fő témája az, hogy ki mennyire viselte ki magát öntudatlan állapotában. Biztos, ami biztos alapon bocsánatot kérnek egymástól az esetleges kellemetlenkedésért.

Védett nők

Marcsa - igazi nevén Marcella - harmincas éveit taposó, forróvérű uruguayi hölgy, csellós a városi zenekarban. A szemközti tömbház harmadik emeleti garzonszobájában lakik, kisebb-nagyobb megszakításokkal, részesei vagyunk dinamikus élete örömeinek és bánatainak egyaránt. Jellegzetesen dél-amerikai kinézetéből fakadó kisebbségi érzéseit az őslakosság férfitagjainak meghódításával orvosolja. (Arnold szerint túlkezelet a kórt.)

Ami számomra különlegesen vonzóvá teszi Marcsát, az az önzetlensége. Tudomásom szerint ő az egyetlen irigységtől mentes személy, és mint ilyent, védettnek kellene tekintenünk.

Anyósomék egy hónapra tervezett tartózkodása kilenc hónaposra sikeredett. Anyósom ki nem dugta volna az orrát a lakásból. Apósom még eljárta hébe-hóba a közeli üzletközpontba bámészkodni, de szombat délután, amikor mindenki otthon volt, bezárkózott a fürdőszobába.

- Így szokta meg - kaptam felvilágosítást arra a kérdésemre, hogy miért nem például szerda délelőtt bubukál a kádban?

Éjszakánként a tágra nyitott fürdőszoba ajtaján keresztül hallgathattuk a Morse-csurgatást.

- Fél apuka egyedül a sötétben, azért nem csukja be az ajtót? - Egy kellemesnek induló vacsora alatt feltett kérdésem magyarázat lehet kapcsolatunk rohamos elhidegülésére.

A legnagyobb fejfájást mégsem ez okozta. Hormonzsivajos korom óta nem éreztem ekkora búbánatot. Arnold hiába próbált Kisarnold egyenletes szuszogására hivatkozni, vagy azzal nyugtatni, hogy apósom nem téveszti el az utat éjszakai vándorlásai során. Ahogy teltek-múltak a napok és a hetek, úgy szaporodtak (valódi) fejfájásaim, lettem egyre nyugösebb. Az, hogy erről környezetem a kezdeti találgatások után pontos diagnózist állított fel, egyáltalán nem javított a kedélyemen.

Marcsát nem lehetett becsapni. Az autóbuzsmegállóban nekem szegezte a kérdést:

- Jól vagytok? - Megvontam a vállamat. - Testileg, lelkileg? - kacsintott huncutul.

Képtelen voltam tagadni.

- Miért nem szóltál eddig? Ma este próbán vagyok. Magnus pedig kiszálláson van, hétvégén jön haza. - Könyökig nyúlt a táskájába, egy halom papír zsebkendő, ríz és kencefice közül kihalászott kulcsomóából leválasztott egyet.

Arnoldot sikerült elkapnom a munkahelyén. Eleinte nem értette, miről beszélek. Lassan kapcsolt, kézbe vette a szervezést.

- Egyenesen Marcsához mész, a többit én intézem.

Jóformán körül sem nézhettem a Marcsa lakásában, amikor kapirgálást hallottam az ajtón. Arnold hatalmas sportzsákkal érkezett, teniszsütők kandikáltak ki belőle.

- Azt mondtam otthon, hogy edzésre megyek. - Szemében huncut melegség. A zsákból egy üveg bort és egy zacskó sós stanglit húzott elő. Poharat a konyhában talált. Az ágyon ültünk, magam alá húztam a lábam, lassan kortyolgattam. Jól éreztem magam. Arnold egyre közelebb húzódott...

- Nyiff! - mondtam, és kinyitottam a szememet.

- Nyiff-nyiff! - jött az erőtlen válasz.

Az ágy mellett könyvespolc, rajta összekeveredve spanyol és svéd könyvek, ébresztőóra, porcelán szobor. Felkeltem, lábujjhegyen kerülgettem a szétdobált ruhákat. Az ablakból láttam lakásunk ablakában a fényt. Felemeltem az üres poharat az asztalról, és teletöltöttem.

- Kérsz egy kis bort? - Nincs válasz. Arnold hanyatt kinyúlva szendergett, vagy tette magát.

Az üveg mellett az asztalon, halom képeslap tetején a Marcsa fényképezőgépe. Arnold fejét eltakarta az éjjeliszekrény. Hirtelen belém bújt az ördög, és megnyomtam a gombot. Nagyot villant. Visszaraktam a halom tetejére és odabújtam Arnold mellé. - Mennünk kell, hallod-e? Lehet, hogy aggódnak már értünk.

A vacsora minden különösebb incidens nélkül folyt le. Arnold farkasétvágygal evett, anyósom gyönyörködve nézte. Magam is meglepődtem a jóindulatomon, amikor megígértem anyósomnak, hogy utánanézek barátnője címének. Apósommal randevút beszéltem meg a postánál, segíték csomagot feladni.

Egy hónap sem telt el, a konyhában ülünk Marcsával. Pergő nyelven előadott sirámát spanyol szavakkal tűzdeli. Saját maga sodorta cigarettájából mélyet szív, ez kissé megnyugtatja. Keze fejével megtörli maszatos arcát.

- Honnan tudjam, ki fekszik meztelenül az ágyamban? Mert az én ágyam, nem tagadom, de arra nem emlékszem, hogy ennyire óvatlan lettem volna. Ki emlékszik arra, hogy mi volt a nyáron? - Tenyerébe söpri a hamut. - Az a marha! Minek kellett kiváltania a képeket? - Elmereng. - Nem tagadtam, van elég férfi a világon. Különben régóta szemezek a zenekarunk dobosával. Kipróbálok, hogy komolyan gondolja-e?

Zanzibár

Feri menetrendszerű pontossággal érkezik a délutáni sakkpartira. Egyenesen a konyhába tart, ahol Arnold már befejezte a mosogatást és éppen az asztalról törli a morzsákat.

- Mi ez az éktelen nyávogás? - A nyitott ablakhoz lép, és kikémlél a szürkületbe.

- Zanzibár, uruguayi barátnőm bőrig ázott macskája... - Ismertetem a helyzetet. - Felkergette egy kóbor macska a fára, és most nem tud lejönni. A múlt héten vágatták le a körmeit, hogy ne tegyen kárt a bútorbán - teszem hozzá magyarázatként. - Már a második éjjel nem alszunk miatta. Hiába kapcsoltam be a rádiót, a halk zeneszón áthallatszik a szívszaggató, panaszos nyivákolás.

- Érdekes, nem emlékszem arra, hogy az utcánkban valaha is fennrekedt volna macska a fán - morog bosszúsan Arnold. - A génjeiben van a hiba. Magyar macska nem kuksol napokig a fán! Esőben pláne nem.

- Nem ám, mert a kölykök azonnal megdobálnák! - bólint Feri. - Látom, látom! Ott ül, azon a nyírfán, jobbra az első ágon! Kaphatnék egy közepes nagyságú krumplit? - dörzsöli össze a kezét.

- Hogy gondolsz ilyesmire! - rázza meg a fejét Arnold. - Meglátnak a szomszédok és feljelentenek állatkínzásért. Úgyis többen követelték, hogy Marcella tegyen már valamit a macskájáért. Pedig szegény a délelőtt is ott állt a zuhogó esőben a fa alatt, és egy friss heringgel integetett. A tűzoltók lehoznák, de kétezer ötszázat kérnek a kiszállásért. Majdnem havi házbérért.

- A fűtőnek kell, hogy legyen egy hosszú létrája - fordul vissza az ablakból Feri.

Kisarnold azonnal pattan, átvágta az apjával együtt a hófoltos téren. Átszóllok telefonon Marcellához és megegyeztünk, hogy a fa alatt találkozunk.

Megújult erővel ömlik az eső, a szél vadul cibálja a kopasz ágakat, Zanzibár ha lehet még keservesebb panaszkodásba fog. Marcellán látszik, hogy egész éjjel nem aludt. Kóbor cicaként fogadta be Zanzibárt, amolyan gyerekpótlónak. Folyton baj van vele. Igaz, hogy a rendszeres manikűr, és a mogyorók elkötése valamelyest enyhített állandó karmolás- és vadászterületjelölés-ingerén, úgyhogy a látogatók cipőit azóta már nem pisili le. De szükségletét még mindig a szoba sarkában, vagy a kád alatt végzi.

Ebből is látszik, hogy Zanzibár nem egy közönséges házimacska. Koromfeke-te kandúr, igazi boszorkánysegéd. A szó szoros értelmében ferdén néz az emberre, ebben is hasonlít néhai nagyanyám macskájára, amelynek 45 fokkal az óramutató mozgásával ellentétes irányban volt elcsavarodva a feje, mert fiatalkorában egy számmal nagyobb patkányt fogott.

- Egyszer egy öreg mami megkért, vigyem a macskáját sétálni - próbálja oldani a várakozás feszültségét Feri. Évekkel ezelőtt fizetett samaritánus volt. Többé-kevésbé tehetetlen öreg embereket istápol. Ebédet hordott, segített nekik a napi teendők elvégzésében és a házimunkában.

- Rágyújtottam és elengedtem a pórázt, hadd szimatolja a fűszálakat. A dög rögtön nekirontott egy fának és meg sem állt a tetejéig. Ott kucorgott, akármeny-nyire is csalogattam. Mivel nem várhattam a végtelenségig, egy tojásnyi kővel jobb belátásra bírtam. Persze, hogy meglátták, és feljelentettek. A főnök behívott magához és félórás előadást tartott arról, hogy ilyenkor a fa alá kell állni, a fejet a fa törzséhez támasztani, hogy a macska bátorságot kapjon és a vállra lépve, puhán

a földre huppanjon.

Feri szorosan a fa törzse mellé áll, úgy mutatja, miként kell ilyenkor eljárni. Látja, hogy élvezzük, felbátorodva folytatja.

- Egy szép napon hatalmas, vörös kandúr mászott az ablak előtti ágra. Az öregasszony macskája annyira felhergelődött, hogy hasmenést kapott. El kellett mennem a boltba homokért. Tudjátok, olyan 5-10 kilós zsákokban árulják. Persze, hogy nem a megfelelő választottam. Hasmenéshez durvább szemcséjű kell. Mehettem visszacserélni.

Arnoldék vállukon létrával a térnek vissza. Kisarnoldot nem engedem felmászni, pedig szívesen vállalkozna. Arnold megrángatja a létrát mielőtt elhagyná az anyaföldet.

- Cicus, gyere ide... Cicamica... - búvöli a tőle alig kartávolságnyira lapuló Zanzibárt, aki erre még arrébb vonul a síkos ágon. Nem lehet sokat teketóriázni. Arnold kinyúl és elkapja a cica nyakörvét. Zanzibár elkeseredetten kapaszkodik, aztán csavaros duplaszaltót mutat be. Furcsa, hörgő hangot hallat, ahogy a nyakörv feszesre csavarodik Arnold sietve farol lefelé a csüngő, ázott macskával. Marcella boldogan magához öleli reszkető kedvencét. Arnold fájdalmas képpel nézegeti az ujjait.

Másnap reggel Marcella felhív. Megköszöni az életmentő beavatkozást.

- Zanzibár még alszik. Hajnalban felkelt és elvégezte a dolgát. Képzeld, életében először a homokosládába!

Folytatása következő számunkban

* A Svédcsavar három fejezetét (A sárga házikó, Ráklakoma, Sibboleht) lásd az Ághegy 2. számában (148-156 oldal).